

Mahjas Weefis ar peeflikumeem maffā:

Ar peefhufifchānu eefchēmē: Par gadu 3 rbl. — fap. 1/2 gadu 1 rbl. 60 fap. 1/4 gadu 1 rbl. — fap.

Rīgā fanemot: Par gadu 2 rbl. — fap. 1/2 gadu 1 rbl. — fap. 1/4 gadu 60 fap.

Ar peefhufifchānu ahrēmēs:

Par gadu 3 rbl. 60 fap. 1/2 gadu 2 rbl. — fap. 1/4 gadu 1 rbl. — fap.

Ur pašča wifufchehlig Augfta Keifara wehlefchānu.

Mahjas Weefis.

Politifks un literarifks laifraffts.

Biedatjija un eefpedijija atrodas Rīgā,

Grēka Plātes grahmātun bīfchū-brulātawā un burtu-lectuwē pee Pētera bafnijas.

Sludinājumi maffā

8 fap. par weenas fiejās fmalhu ralfi rindinu.

Apfellejumi uf Mahjas Weefis un fludinājumi fuhjami uf fchādū adreff: Bz ancznezmio rāczera Masos Bīczes, r. Pārā (Mahj. B. eefpēt. Rīgā.)

Mahjas Weefis ifnabh weenreis nedelā, treschdeenās. — Ur fatru umuru ifnabh literarifks peeflikums un fatru mehnesi femfopibas peeflikums.

Sature: Iglitības nofihme preefch rūhpneezibas un tirdneezibas panahfumeem. (Turpinājums.) — Bads un mehris Indija. V. — No eefchēmēs: a) Waldibas leetas. b) Balfijas notikumi. c) No žitām Kreewijās pufem. — No Rīgās. — Druka lūdzas. — Grahmātu galds. — Teeflectu nodala: Teeflectu jautājumi un atbildes. — Kugneeziba. — No ahrēmēm. — Ubrupes (torģi). — Ergus fimas. — Telegramas. — Daščadi raksti: Kretas fala. — Galas fonfemefchāna žaur eleeifrijātī. — Par plehfigu fwechū dīfifchānu. — Schīdu falbats tā karoga nefejā.

Literarifkā Peeflikumā: „Es!“ (Turpinājums.) — Sāpēs un fmalds. — Par maf — butščinu. — Dfjoli.

Iglitības nofihme preefch rūhpneezibas un tirdneezibas panahfumeem.

No akadēmika J. J. Sanfchula. (Turpinājums.)

Sau fen atpafat ir ufeeks neščahubomais fakers starp ftrahdneela iglītību no weenas pufes un wina darba rafchīgumu, tā tad darba algas augftumu no otras pufes. Amerikāņu tautas fainneefs Beščins Smifs fīno, ka jau 50 gadus atpafat Mařatfchufetfās walfis (Seemet-Amerikas Saweenotās Walfis) tautas iglītības birojs fakrahjis fchīni jautajumā no daščadeem fabrifanteem interesantus faktus. Ftrahdijās, ka darba alga ftrahw zeeščā safarā ar ftrahdneelu iglītību. Semato algu dabuja neifglītotee ahrfemneeki, furi neprata paralfit pat fawus wāhdus. Leelato algu dabuja jaunawas, kuras feenu apmekleja ffolu un wafaru ftrahdaja fabrifās (??). Wiřpāhriģi, pehž Smifa apfehina, Amerikāņi, pateizotees fawai iglītībai, Seemet-Amerikas Saweenotās Walfis dabun par 20 proz. jeb weenu peektāfu leelatu algu, neļā eenahjeji (if Ēiropas). Tapat ari fers Ferberns, pařihāmāis inřcheneers, ftrahsta, ka oarhtatōs melanifstōs darbōs leeto tīfai iglītītōus ftrahdneelus, tāifam žitū gadījumu iřweiwigatūs. Tadehļ ari faprotama fahda Œweizijas fabrifanta atbilde pařihstomam Mundelam uf pehdejā jautajumu, fahdā zekā wina lihđstāuteeřchi atnehmufchi Frantscheem lentu rūhpneezību, uf kuru fabrifants noteikti atbildejis: „ar muřfu labako iglītību“.

Tahdas atfaukfmes par tautas iglītības nofihmi rūhpneezibas un tirdneezibas panahfums waretu weegli peewest beř gala no dauds waj mař ufřijamām perfonam. Det, neraugotees uf wīnu pahreežinaschānas fpehju, wifām tahdām atfaukfmem peemifht perfonifks karaktris un winas newar peenemt par fīnatifseem peerahdijumeem. Schim nolūklam wajaga noteiktas faktiflas pahrluhfořchānas, no-prafot ee-interesētās perfonas — uřnehmējus, fahdu iglītī-

tības eefpaidu wīni nomā pee faweem ftrahdneeleem un waj iglītoteem ir fahdē preefchēfēfās un fewiřchi labumi famehrā ar neifglītoteem ftrahdneeleem? Par Œho interefanto jautajumu ir dūi fwarīgi pehtījumi, abi ofižieli iřdariti no Amerikāneem, be par nelaimi, pařuhđ milřīgā Wafchintonas waldibas druķā materiāla ftařpā un tadehļ mafal pařihstami neļā to pra. Pīrmo pehtījumu iřdarifjuř Amerikāņu tautas oarhifmofchānas miniftrija jau 1870. gadā, bet fātrahdās nās apftrahdājis Dr. Eduards Dřcharwifis tīfai 1879. gā, fem kura wāhdā Œhīs pehtījums pařihstams. Dřcharwifa pehtījumi atteežas uf ftrahdneela wifpāhřeju iglītībtītu un to eefpaidu, fahdu wīnai wajaga atfahht uf darba lōumu.

Sinas, kuras noderej par pehtījuma materiālu, tīfa falafitās iřfuhtot daščadeem fainneeleem, tā rūhpneeleem, tā amatneeleem un laufainneeleem žirfularis ar jautas jumeem. Œhee jautājumi gān atteežas iřpāfchi uf ftrahdneela profesionālo iglītību, bet Dřcharwifis apftrahdaja tīfai wifpāhřejo mahži un wīnas eefpaidu. Dřcharwifa flehđfēeni if daudfām atfildēm fātrihht pīlņigt un apfīprina augščā peewēfās atfaukfnes un fpreedumus par toti labo pat weentahrfchās grahmātu lařt praščānas eefpaidu uf darba labumu famehrā ar tahdu žitweļu, kurešč nēmaf naw apmeklejis ffolu. Œhīs eefpāids, pehž Dřcharwifa iřteifumeem, rehfams pat fīl weentahrfchōs darbōs, tā eelu flauzifchānā, fmagu leetu žefchānā, malfas žefchānā un fahnefchānā „...“ parahdas pati famehrā fematā iřpāhřejo ftrahdneela waldības weidā, leelātā apdomībā, wifpāhriģā fātrahdānā.

Œhīs pehtījums, par nořchehlořchānu, gān naw nebuht tahdā mehřā apftrahdāt, tā agrāfi bija nodomātis (doto lihđfeku mafama dehļ), un wīnu apftrahdājis leelafais Amerikas mahžitais ftaifitifks Karōls Raitis, tagadejais darba departamenta direktors waj miniftris un pehdejās Amerikas laufchu flaitifchānas apftrahdaschānas waditājs. Uř fawas waldibas pawehli Karōls Raitis apftrahdaja fawā 1892. gada pahřfātā, kurešč tīfai pehž gada nahja druķā, weenigi daščada rūhpneezifstas iglītības ftrahwofka

jautajumu parahdas Ēiropas un Amerikas walfis, žit tahtu bija fātrahdājis wifpāhřejo materiāli. Pehdeji, Œhīs leelās grahmātās, wifpāhriģā fātrahdā runā par profesionālo iglītības panahfumeem. Dehļ wajadřigo fīnu fadabufchānas Raitis greefās pee daščadām walfim ar fewiřchleem jautajumeem, tā pee ffolam, tā ari pee uřnehmējeem un fainneeleem, pee kureem ffolneeki pehž ffolas beigfchānas eefstahjuřchees darbā. Sahfumā nodomāja Œho geuhto pehtījumu (tadehļ, ka wajadřeja ne tīfai peedabut pee darba daudfās perfonas, bet ka wajadřeja ari uřmeklet pehtifchānai nodomato ffolu bijuřchōs ffolneelus) iřdarit leelā mehřā, bet tad, pehž atfautu lihđfeku iřdořchānas, to wajadřeja eewehrojāmi fāščaurinat. Det neraugotees uf wifū to, ja-briņnas par Amerikāņu energiju un famehrā leelo nopeetīnību un fātrahto fīnu daudfumu, kuras gān pahneegtas labpāhřīgi, un wehļ tadehļ, ka neweenu newar peepēst fīnas pahneegt. Peetifks, ja teifim, ka Raitis fātrahjis fīnas par profesionālo iglītības eefpaidu fahdā gada laifā un pee tam no trijām ffolu Œchīram atfewiřchi, kaut ari pehž weenas programās. Pīrmafht wifpāhriģis fīnas par rořdarbu ffolam peejās walfis (ari Kreewijā), iřnemot Ameriku, pawifam par 59 ffolam un 808 bijuřcheem ffolneeleem; ořfahřt par amatneezības, ari wihreeřchu, ffolam, pawifam par 206 ffolam deřmīr walfis, iřnemot Saweenotās Walfis un par 3030 audfneem un trefchlahřt par Œewectem-ftrahdneezem if trim Frantschu profesionālam ffolam un daščām Filadelfijas ehdeenu pagatawofchānas un greefchānas un Œchūfchānas ffolam.

Raita fīnu fadabufchānas fīfema bija Œefořcha: wifpāhriģis fīnu fātrahdā weenā waj ořā rūhpneezības eefstahde, un tad greefās pee fainneela ar fuhģumu pafinet par mineteem ftrahdneeleem fawas atbilde, pa leelafai dařai weentahrfchī „ja“ waj „ne“ uf 15 daščadeem jautajumeem, kuri atteežas uf daščadām darba pufem. Peewēdīfim eewehrojāmatōs jautajumus un atbildes un pahřwehřifim Œhōs nenoteiktōs „ja“ un „ne“ flaitōs.

Rōřdarbu ffolu ekonomiffo panahfumu kōpfuma peejās Ēiropas walfis (Frantsija, Mahžija, Norweģija, Kreewijā un Œweizija) un Saweenotās Walfis tīfa iřteifka iřpāfchi Œefořchā wifpāhriģā jautajumā ar ařtoneem apāfch-jautajumeem: „Waj ffolā mahžiees ftrahdneefs ir p a h r a t s par weentahrfchō: p i r m t a h r t darba rihfu leetořchānā un wīnus leetot praščānā eefahřot fawu darbu no-

Daščadi raksti.

Kretas fala.

Pehdejās deenās wifa pafaulē ar wifweelato interefi nořlatijās uf mafō Kretas falu Wibus juhrā, apřihdetu no jaulās deenwibus faules, applahtu no weenmehř dřihđras debefs. Œhi fala greefa jau pa Bāra kēonefchānas laifu uf fewi wehřibu, tīfa nořauti laba teeřa Turku, laba dafa křifitō, nōdeřinatī zeemī, nōpořtitās druwas — apřolītās reformās. Tā tas wifkās kreetini ilģi. Det ugunsgrēhks naw bijis pīlņigi apđfehēis, laba dafa ogtu kwehlojuře, lihđf leefmam iřdewās pehdejās deenās iřřchāutees gāifā ar jaunu fparu.

Te peepēfchi parahdas uf flatuwees Greeķija, mařā Greeķija, kura newar un newar aifmīřf fawu leelo wehřfufiffo pagahřni. Tā falas eřam faudejuře wifū pazeetību, nořlatitees, tā tur iřlejoť křifitō ařnīs, beř tam ari leelā behģu flaita uřturs mahřajot tai toti daudf, — tā grīdot eenemģi Kreetu un nōdibinat tur meeru un fahřtību. Tās nu gān iřklaufas druķu apwainojořchi preefch leelwalfim, kuras tafchu tāi paščā, t. i. meera un fahřtības nōdibi-nařchānas noluhā ftrahdā Turģijā — ar wāhdēem un rafteem — jau labi ilģi, bīhdamās fperť žitadafus fofus, jo tad waretu „fīmajam wihřam“ no pařtīpām fahlem peepēfchi iřdřifť dřihwiba un — mantības (Turģijas) iřdaliřchāna nenotifku wif beř laufchānās, tā tas mehđf nō-tifk ne tihween walfiju un tautu, bet ari priwat-žitweļu dřihwē.

Tā tad Greeķija gribeja rihfotees uf fawu rofu. Det, tā gerams, to wīnai neatfāns wif. Beř tam jau ari pařchi Kreetēfchi naw nēmaf tīl newainigi balōdīfchi, tā to daščs labš warbuht domā. Peemehram wejee Greeķi netureja wif Kreetēfchus par faweem „tautas brāhķem“. Katrā

fenlāiku rafineela fpreedumā teef graifsta wīnu ftrajā, faunā daba, wīnu nepeedodamā pahřgalwiba, ar kuru tee dōdas nēmeerōs, netāupa ne fewis pařča, ne fawu tuwatu un peederigo. Polibijis fīn nořahřit par wezo Kreetēfchu laufifchānas fahri, nerimstōfcheem nēmeereem, fleplawibam un žitš tareem. Kreetēfchu melkulība bija tīl pařihstama, tā wāhdēs „kreten“ bija tīlpat daudf tā ar drořchu peeri melot.

Un tahdi Kreetēfchi palitufchi wehļ Œho balu deenu. Sewiřchi eewehrojama wīnu neřatijiba fawā ftařpā. No „walfis“, kur wifēem japadōdas weenai warai, no tās wīni nefin waj nēla. Weenigais, ko wīnu wehřtūre pařihřt, ir — pīfheřtu fābeedriba. Sinams, naw jau ari japeemifřt, tā pee Œhīs parahdības wainiga ari falas daba ar fawām leeliflāw, „nepahřejamām“ kalnu grawam un aifam, fawām nōflehģtām eeeļejam un klīnřhu augftumeem. Baur to ween jau katra atfewiřchā falas apģabala eefřhwotaji eerada dřihwot fawu atfewiřchū dřihwi, nepadotees neweenam, nepāneři nēla, pat ne tā wifmafakā no fawu tuwako laimīnu pufes. Tā žehļās, tā wifkās gadufimte-neem ilģi julas un žihniņi pařchu mahjās, kur Kreetēfchi nēmiftořchi aplāroja weens ořru.

Bezōs laifōs Œhe atradās flawenās pīfheřtas Ēnosas un Ēortina, kuras abas mainijas pahřwalbībā par falu. Tagad, pehdejās deenās dřīrdam beēřhi minot trihš žeetōfchānus Kāndia, Kānea un Retima. Salas auřtrumū dafa ir weeglafti pee-ējama un tadehļ to arween ahřtrāfi nomahja, bet wafara pufe ir geuhtī pee-ējama. Tur „neřafneedfāmōs augftumōs, nepee-ējamās klīnřhu aifās“ walda pařihřamee, bīhřamee Œfāfioťi, kuroš wifwairāf parahdas Œeneģi Greeku energija un kalnu tautu daba uglařajufes wif-dřihwātī.

Tīfai 63. gadā pr. Kr., pehž 3 gadu ilģas žihnas Rōmeefcheem iřdewās Œho falu uřwaret. Wehřl Œhe eewēefās křifīgā tījiba it ahřri, bet Kreetēfchu rafřuru Œhi jaunā

tuwaku mihleřtības mahžiņa nepahřģrořija wif. Wifwairāf Œhe nodarbojōs Titus, apuřtula Pawila mahželīs. Rafřtot fawu mahžības wehřtuli Titum, Pawilis runā par Kreetēfchu rafřturu tīlpat nelabi, tā wif žiti weřlāiku rafřneeki. Œi ta redfams, ka jau toreiř Kreetēfcheem bija nelaba flawa wifā pafaulē. Auřtruma-Rōmeefchu waldību par Kretu nōbeidřa Arabēfchi 820. g. pehž Křiftus. Tee dībināja Kāndiju, bet tīfa padřihģi jau 960. gadā no Keřara Witefořa Fokas (Phokas), kurešč toš peewēenoja atfāf Bizāntīnijās walfij. 1190. gadā Kretas fala nahja herģoga Wōnifāza Wōnfteras rōlās un tīfa 1204. g. pahřdota Wēnezijas břiřhwālfij, kura to paturēja weřelus 465 gadus. Lai gān Wēnezēfchu waldība ari weřināja tirdneezību un femfopību, tad tafchu, las atteežas uf Œemes iřfuřchānu, tā nēmaf daudf ne-iřřchīhřās no Rōmeefchu un Arabēfchu waldības weida. Pīhda daudf ařnu, laudis fmalā, ap-fpeēfti no augřteem, pehž labas peřnas tihřojořcheem Wē-neģijas tīrgotājeem. Tās bija nereti pat nepāneřamāli nēķā Turku trāfořchāna. Wairaklahřt Kreetēfchi Œehželās pret Wēnezijas dřelš lauwās juģu, wairaklahřt teem iř-dewās wifus fāhřht křāfmalā, bet „kungi“ eeflehdās augščā minētōs trijōs žeetōfchānōs un no teem fahřot tee pahřpēhja dřiřsumā atfāf wifū falu. Wifģeuhřtāfi Wē-neģēfcheem gahja ar Œfāfioťeem. Weřelus 100 gadus tee mehģināja toš falauřt ar waru. Det tad tas ne-iřdewās, tad fahřa ar labu, — malfāja teem fmagu Œeltu, lai tīl paleef meerā.

„Kreetēfcheem nuģu — Œfāfioťeem žuturu ar maifī“, tā mehđja runat tolaif. Det lai tu wifku baro tā barādams, — wifpāhriģis rangas weenmehř uf meřcha puř; tā bija ari ar Œfāfioťeem, jo katra dūmpi tee pabalřija žil ween tīl Œehja.

Ap 17. gadu fīntena wīdu Wēnezijai bija ja-atdōd jaulā fala Turķeem. Kānea un Retimo pīfheřtas tīfa eē-nemtas 1645. g., Kāndia 1669. g. — Turki nu bija falas

teiktā eestahde? D r t k a h r t, w a j t a h d s p a t s s t r a h d n e e k s i r p a h r a t s p a r w e e n t a h r e s c h o f a w u d a r b a r i h l u l e e t o s c h a n a s s p e h i u p a w a i r o s c h a n ā u n l e e t o s c h a n a s e e m a n i s c h a n ā s a h t r u m ā? T r e s c h l a h r t, w a j w i n s c h i r p a h r a t s m a t e r i a l u l e e t o s c h a n a s t a u p i b ā? B e t u r t l a h r t, w a j t a h d s s t o l ā m a h j i e e s s t r a h d n e e k s i r p a h r a t s d a r b a i s d a r i s c h a n ā p e h j p l a n a u n a p d o m i b ā? P e e t k a h r t, w a j w i n s c h i r p a h r a t s s a p r a h t i b ā (i n t e l i g e n z e) u n d a r b a p a m a t i g ā i s d a r i s c h a n ā? S e s t k a h r t, w a j m a h j i t s s t r a h d n e e k s i r p a h r a t s f a w u t i t u m i s t o i p p a s c h i b u s i n ā? S e p t i t k a h r t, w a j w i n s c h i r p a h r a t s p r a s c h a n ā l a b a t w a d i t u n p a h r i w a l d i t z i t u d a r b u (t. i. z i t u s l a u d i s)? A s t o t k a h r t, w a j m a h j i t s s t r a h d n e e k s i r p a h r a t s p a r n e m a h j i t o f a i m n e e k a i n t e r e s c h u e e w e h r o s c h a n ā?"

U s w i s e e m s c h e e m p r e e f s c h m a h j i b a s a u g l u w e h r t i b a s n o t e i t s c h a n ā s t i l s w a r i g e e m j a u t a j u m e e m d a b u t ā s a t b i l d e s r u n ā p i l n i g i s t o l a m p a r l a b u: j a" s t o l u a p m e l l e j u s c h e e m s t r a h d n e e k e e m p a r l a b u w i s u r e e w e h r o j a m i p a h r s w e r " n e". 3., 6. u n 8. j a u t a j u m ō s, t. i. p a r t a u p i b u, t i t u m i b u u n f a i m n e e k u i n t e r e s c h u e e w e h r o s c h a n u, m a h j i t e e s t r a h d n e e k i d a b u j a d i w r e i s t i l d a u f a t f i n i g u a t f a u k f m j u (460 : 261, 362 : 174, 538 : 225); 1., 2. u n 4. j a u t a j u m ō s, t. i. d a r b a r i h l u l e e t o t p r a s c h a n ā d a r b a f a h t u m ā u n d a r b a i s d a r i s c h a n ā p e h j p l a n a, w i n u p a r a h t u m u a p s t i p r i n a 4 r e i s l e e l a t s b a l s u w a i r u m s (671 : 135, 620 : 150, 652 : 142); l e e l a t u s a p r a h t i b u p e e d a r b a a p l e e z i n a 7 r e i s l e e l a t s b a l s u w a i r u m s (703 : 97) u n t i k a i u s s e p t i t o j a u t a j u m u l e e l a t ā f a i m n e e k u d a t a n a w a t b i l d e j u s e, a t f a u k d a m e e s u s p e e d s i h w o j u m u t r u h t u m u.

P a r a m a t n e e z i b a s s t o l a m, n o k u r ā m i s d e w ā s f i n ā s f a k r a h t p a r 206 s t o l a m n o 3030 a u d s e k n e e m, w i n u e k o n o m i s t ā s n o s i h m e s f i n ā s t a i t t i r u n ā w e h l g a i s c h a k u w a l o d u u n p e e t a m p a r 11 w a l s t i m, e e s t a i t o t a r i S a w e e n o t ā s W a l s t i s. P i r m ā j a u t a j u m ā i r " j a" s t a i t s 8 r e i s l e e l a t s (2701 : 324), o t r ā u n z e t u r t ā p a r 9 r e i s (2588 : 308, 2684 : 307), p e e t ā p a r 12 r e i s (2773 : 223). W i s ā s j i t ō s j a u t a j u m ō s s t o l o t e e m p a r l a b u i r — t s c h e t r r e i s w a i r a l a t b i l s c h u (2138 : 636, 1893 : 386, 2357 : 562) u n t i k a i u s s e p t i t o, a j i m r e d s o t n e l a i m i g o, j a u t a j u m u l e e l a t ā d a t a a t t a l n a w a t b i l d e j u s. T a h d a s p a s c h ā s, s t o l a i p a r l a b u i s f a z i t ā s a t b i l d e s i r a r i a t b i l d e s p a r F i l a d e l f i j a s f e e w e e s c h u r o d a r b u s t o l a m. T e n e w e h r o j u m u m a s a l, b e t p a r t o f i n ā s t i k a p a h r l u h l o t a s n o p r a s o t s t r a h d n e e k s c h u w e z a t u s. B e i d s o t p a r F r a n s i s c h u f e e w e e s c h u p r o f e s s i o n ā l a s s t o l u a u d s e k n e m d a b u j a 50 a t b i l d e s u s g a n d r i h s w i s e e m j a u t a j u m e e m u n p a r 50 s t o l n e e z e m; w i s ā s a t b i l d e s w e e n b a l s i g i a t s i h t i s t o l u a p m e l l e j u s c h e e m p r e e f s c h m a h j i b a s a u g l u w e h r t i b a s s c h i s d a r b a d e p a r t a m e n t a p e h t i j u m s s e m s t a t i s t i s t i s p e h j i j u m s t i l e e w e h r o j a m a w i h r a, l ā K a r o l a R a i t a, w a d i b a s p e e r a h d i j a s p o s c h i p r o f e s s i o n ā l a s i s g l i h t i b a s l e e l o e k o n o m i s t o n o s i h m i, t ā p a t l ā D i s c a r w i s s w i s p a h r i g a s i s g l i h t i b a s n o s i h m i. R a i t s p e e r a h d i j a, n o p r a s o t d a u d s p e r s o n u, a r s t a i d r u i m b e s p a r t e j i s t u s t a i t l u w a l o d u t o, t o l i h d s t a m f i n a j a t i k a i p e h j d a s c h u p e r s o n u p e r s o n i g e e m n o w e h r o j u m e e m u n p r i w a t ā m a t f a u k f m e m u n p a r t o t ā t ā d a r w e e n w a r e j a s c h a u b i t e e s w a j a r i s p r e e s t t i k a i d i b i n o t e e s u s p r a h t a s l e h d s e e n e e m a p r i o r i. T a g a d t u r p r e t i m u s f l a t a m a l ā w i s p a h r i g a s, t ā a r i p r o f e s s i o n ā l a s i s g l i h t i b a s m a t e r i e l ā w e h r t i b a, w i n u t e e s c h u n e t e e s c h s e e p a i d s u s r u h p n e e z i b a s a t t i h t i b u u n s e l m i g u g a i t u p a r n e g r o s a m i, s i n a t n i s t i p e e r a h d i t u f a k t u.

S c h i s d a r b a d e p a r t a m e n t a p e h t i j u m s s e m s t a t i s t i s t i s p e h j i j u m s t i l e e w e h r o j a m a w i h r a, l ā K a r o l a R a i t a, w a d i b a s p e e r a h d i j a s p o s c h i p r o f e s s i o n ā l a s i s g l i h t i b a s l e e l o e k o n o m i s t o n o s i h m i, t ā p a t l ā D i s c a r w i s s w i s p a h r i g a s i s g l i h t i b a s n o s i h m i. R a i t s p e e r a h d i j a, n o p r a s o t d a u d s p e r s o n u, a r s t a i d r u i m b e s p a r t e j i s t u s t a i t l u w a l o d u t o, t o l i h d s t a m f i n a j a t i k a i p e h j d a s c h u p e r s o n u p e r s o n i g e e m n o w e h r o j u m e e m u n p r i w a t ā m a t f a u k f m e m u n p a r t o t ā t ā d a r w e e n w a r e j a s c h a u b i t e e s w a j a r i s p r e e s t t i k a i d i b i n o t e e s u s p r a h t a s l e h d s e e n e e m a p r i o r i. T a g a d t u r p r e t i m u s f l a t a m a l ā w i s p a h r i g a s, t ā a r i p r o f e s s i o n ā l a s i s g l i h t i b a s m a t e r i e l ā w e h r t i b a, w i n u t e e s c h u n e t e e s c h s e e p a i d s u s r u h p n e e z i b a s a t t i h t i b u u n s e l m i g u g a i t u p a r n e g r o s a m i, s i n a t n i s t i p e e r a h d i t u f a k t u.

w a l d i n e e k i, i s n e m o t, s i n a m s, a t t a l S f a k i o t u s. W e n e z e e s c h u s e m e s d a t a s t i k a i s d a l i t a s s c h u r p a t n a h t u s c h u m o h a m e d a n u s t a r p ā u n l e e l a d a t a e e d s i h w o t a j u p e e n e h m a J s l a m a t i z i b u. T i k a i u s S f a k i o t u t a l n u g a l e e m w e e n w e h l r e h g o j ā s t r i s t i t o k r u s t u n i l g i j o i l g i T u r k i n e u s d r o s c h i n a j ā s d o t e e s t u r p. T i k a i 1770. g a d ā, l a d T u r k i i s t r i d a, l ā S f a k i o t i n e g a n t i p l u h j o t e e s p a s c h i f a w ā s t a r p ā, t e e n o p i r t a d a s c h u s n o d e w e j u s s e h m i s, t u r i p a r a h d i j a z e l u p a n e i s f l a t a m ā m s l e p e n ā m t e l a m. N u b i j a d r o s c h e d i g o, n e f a t i z i g o S f a k i o t u w a r a i g ā l s: n e g a i d o t e e l a u s u s c h e e s T u r k u b a r i f a d e d s i n a j a t o z e e m a t i s u n a i s w e d a l e e l a t o d a t u f e e w e e s c h u l i h d s — w a n g n e e z i b ā.

L i h d s a r G r e e k u b r i h w i b a s t a r e e m s a h t ā s a r i K r e t ā w e e n s d u m p i s p e h j o t r a. N a w j a l l a u f ā s u s G r e e k e e m, l ā w i s f c h e e d u m p i z e h l u s c h e e s "w e e n i g i z a u r T u r k u w a r m a h j i b a m". K a d G r e e k i j a i t a s i s l e e k a s w a j a d s i g s, t a d t a f a r i h d a K r e t e e s c h u s p r e t T u r k e e m, p a l i h d s i b a s a p s o l i s c h a n a p a d a r a t o s d r u s z i n p a h g a l w i g u s, T u r k i n e l a n t e r e j ā s l i t f a w u w a r u b a u d i t u n — "w a r m a h j i b a s" u n d u m p i s g a t a w s.

T ā p e e m e h r a m 1821.—1827. g. T u r k i n e a p p a g i b ā s w i s w i f a i s m a l t i p r e t k r i s t i t e e m, b e t d r i h s b i j a S f a k i o t i, l a t r a d u m p j a g a l w e n a t e e r i h t o t a j i, n a h t, u n a i s d i n a T u r k u s l i h d s K a n e a' i. P a b a l s t a m p e e n a h t o t T u r k i g a n e e n e h m a a t t a l f a l u, b e t — "b a l t o t a l n u p i l l", S f a k i o t u m a h i j u w e e t u, t e e n e s p e h j a w i s e e n e m. S a l a b u h t u t e e m j u d i s e, j a w e e n z e e t o s c h n i t e e m n e b u h t u s p e h j u s c h i d o t p e e t e e s c h a p a t i w e h r a m a, j e b p a r e i s t i f a l o t, j a z e e t o s c h n a a p l e n z e j i n e b u h t u s a h t a s c h i p a s c h i f a w ā s t a r p ā s t r i h d e t e e s, t u r a i p a r t i j a i, w a j "t a i n i n e e k e e m" w a j "l e j i n e e k e e m" p e e n a h t a s p r e e f s c h r o l a w i r s w a l d i b ā. S t r i h d u s b i j a t i l s i h w s, l ā S f a k i o t s K o s o s (Rhoussos) n o b u h r a "l e j i n e e k u" w a d o n i M e l i b o n i t u. N a h j a s l a w e n a i s E g i p t e s l e d i w s M e h e m e d s — M i s f a l u f a w a l d i t. S u l t a n s t a m a d e w a f a l u, b e t 1840.

P e e w e d i s i m a r i p e e m e h r u r i a p s t i p r i n a p e h t i s c h a n ā s p a n a h t u m u s. S c h i n i f i n ā, t u n e m e l l e j o t, l a b a l a i s p e e r a h d i j u m s i r t a p a t i w a l s t s, i r t i k a i s d a r i t s s c h i s p a t s s t a t i s t i s t a i s p e h t i j u m s — S e e l - A m e r i k a s S a w e e n o t ā s W a l s t i s. P a t e e s t, i r g r u h t i i s h l e t w a l s t i, k u r a e e t u t i l l e e l i s t i u s p r e e f s c h u e k o n o m i s t ā n ā, l ā s c h i l e e l ā A i s a t - l a n t i j a s b r i h w a l s t s, k u r a a u g l s t e d i g i a t f a u z ā s u s m u h s u l e e l ā s t e h w i j ā s 1891. i 1892. g a d u n e l a i m e m. W e h s n e s e n r e d s e j ā m a r i w i n a l e e l o p o l i t i s t o s p e h t u, t a u t g a n w i n a i t i k a i 25 t u h t s t o s c h a p a s t a h w o s c h a l a r a s p e h t a. W i n ā s g a l w a i, p r e s i d e n t a m, n a d s e j a t i k a i t e i k t d a s c h u s s p a r i g a t u s w a h r d u s u s l e e l b r i n i j u u n b i r s c h ā s l ā a r i t a h d ā s p e h j i g ā w a l s t i, l ā A l i j ā, f a z e h l ā s w i s p a h r i g s u s t r a u k u m s. K u r, t a h d s i r s d b e f s c h a u b a m l e e l ā s n o s i h m e s e e m e s t i s, k u r u p e h d e j ā l ā f a h l j o d e e n a s j o w a i r a l e e g u h t A m e r i k a; k u r, b e i d s o t, a t s l e h g a w i n ā s t a g a d e j a i w a r a i? W i n a a t r o d a s t a n i p s t a h l i, k u r s c h j a u f e n u n w i s ā p a f a u l t i r k a u t g a n w i s u, t o m e h r d a u d s u t o t i s w a r i g u a t g a d i j u m u e e m e s t i s: l i n ā s b a g a t i b ā, w i n ā s m a t e r i e l ā s p e h t ā.

W e h s t u r e g a n d r i h s m u m s p e r a h d a l i h d s i g u t i l n e p a r a s t i a h t r a s t a u t a s b a g a t i b a s p e e a u g s c h a n ā s u n t a u t a s d a r b a r a s c h i g u m a p e e n e m s c h a n ā s p e e m e h r u. P e e t e e l, l a d p e e w e d a m d a s c h u s s t a i t u s. W i f i n a, l ā p i r m ā w e e t a b a g a t i b a s f i n ā a r w e e n, w a j p a r e i s t i f a l o t, t o t i f e n, t i k a l ā f e n a p r i w i l e g i j a p e e s c h k i r t a j u h w a l d n e e z e i — l e e l b r i t a n i j a i. B e t — n u j a u w a i r a l n e l ā d e s m i t g a b i, k a m e h r w i n a s c h o p i r m o w e e t u s a u d e j u u n w i n u l e p n i e e n e h m i s w i n ā s b r a h l e n s J o n a t a n s, l ā A n g l i f a u l ā A m e r i k a n u s. S c h i s a u d e j u m a e e m e s t i s n a w n e l l e j ā m s t a n i a p s t a h l i, l ā A n g l i j a b u h t u p a l i t u s e n a b a g t a; w i n ā s b a g a t i b a a u g a u n a u g, b e t t i k a i l e h n a k i n e l ā S e e m e l - A m e r i k a s S a w e e n o t o W a l s t i j u u n t a d e h t, f a p r o t a r s, S a w e e n o t ā m W a l s t i m w a j a d e j a r e i s a i s t e i g t e e s w i n a i w e e f s c h ā, l ā s a r i b e i d s o t n o t i z i s. S t a i t o t m i l j a r d u s u n a m e t o t m i l j o n u s, l e e l b r i t a n i j a s u n J r i j a s l ā a r i S a w e e n o t o W a l s t i j u b a g a t i b a p e e n e h m ā s n o 1840. g a d a p e e m e h a m s c h a d ā w e i d ā:

	m i l j a r d i n a h r z. s t e r l i n u					
	1840. g.	1865. g.	1875. g.	1882. g.	1888. g.	
Anglijā	4	6	8	8	9	
	1840. g.	1850. g.	1860. g.	1870. g.	1880. g.	1888. g.
Saw. Walsstis	-1	+1	3	5	9	12

J a u t 1888. g a d ā M u l h a l s a p r e h t i n a j a A m e r i k a n u b a g a t i b a s i l g a d e j o p e e n e m s c h a n ā s u s 468 m i l j. m a h r j i n u s t e r l i n u. J a s c h o l e e l a s u m u a p r e h t i n a m f r a n s ō s, t a d i s n a h t 11,700 m i l j o n i, t. i. A m e r i k a n i t i k a i i l g a d u s p a l a b u. F r a n z i j a s k o n t r i b u z i j a, k u r u s a h j i j a, w i s e e m p a r b r i h n u m u, p e e p r a s i j a n o p e h d e j ā s. K o l u r o l ā s a r b a g a t i b u p e e n e m ā s a r i S a w e e n o t o W a l s t i j u r a s c h o s c h a n a w i s a d ō s d a r b a w e i d ō s. N e s e n a t p a l a t A m e r i k a a t n e h m a p i r m o w e e t u E i r o p a s a p g a b d a s c h a n ā a r l a u f a i m n e e z i b a s r a s c h o j u m e e m, u n, l ā l e e l ā s, u s w i s e e m l a i k e e m. B e t a r i w i n ā s r u h p n e e z i b a i r l e e l i s t i p a n a h t u m i u n w i n ā s d a s c h a d e e f a b r i k u r a s c h o j u m i a t r o d a m i p a w i s u p a f a u l t u n w i n i s a h t e e n e m n e m a s w e h r t i g u w e e t u p a t p a s c h ā l e e l b r i t a n i j ā.

S c h i m f a m e h r ā j a u n ā s w a l s t s n e d s i r d e t i a h t r a j a m p r o g r e s a m, t ā p a t l ā l a t r a i s w a r i g a i u n f a r e s c h i g t a i e k o n o m i s t a i p a r a h d i b a i, i r d a u d s u n d a s c h a d i e e m e s t i, b e t p a t s f i w a r i g a t a s n o w i n e e m, t o a t s i h t a r i A m e r i k a n i p a s c h i u n t o p e e r a h d a u n a p s t i p r i n a w i f i s c h i s p a r a h d i b a s a p s t a h l i,

b e f s c h a u b a m i r t a u t a s a u g s t a i s i s g l i h t i b a s s t a h w o l l i s u n p a s t a h w i g i p e e a u g o s c h e e A m e r i k a n u u n w i n u w a l d i b a s r u h p e s c h a n ā s u n i s d e w u m i w i n u t a h t a l a i u n t a h t a l a i p a r j e s c h a n a i u n a t t i h t i b a i, l ā m f e l o t e e s c h i t a h d i l e e l i e k o n o m i s t i p a n a h t u m i. N e w e e n a w a l s t s s c h a i p u s A t l a n t i j a s j u h r a s — E i r o p ā n e w a r s c h i n i f i n ā f a z e n s t e e s a r S e e m e l - A m e r i k a s S a w e e n o t ā m W a l s t i m. W i n ā s p i r m l a h t p a h r a l p a r 23% n o e e d s i h w o t a j e e m, g a n d r i h s z e t u r t ā d a t a, a t r o d a s s t o l ā s. W i s ā s E i r o p a s w a l s t i s, i s n e m o t m a s o S a f s j u, p a l i t u s c h ā s e e w e h r o j a m i p a l a t (A n g l i j ā 16%, F r a n z i j ā 15%, A u s t r i j ā 13%) u n n e w e e n a n e w a r i s d o t t i l l e e l u n a u d a s s u m u — l i h d s 143 m i l j. d o l a r u*), p a h r a l p a r 240 m i l j. r u b t u w e e n i g i p r e e f s c h t a u t a s s t o l a m. N e l u s t a m o i h p a s c h u m u, k u r s c h S e e m e l - A m e r i k a s S a w e e n o t ā s W a l s t i s p e e d e r s t o l a m, 1870. g a d ā w e h r t e j a u s 130 m i l j. d o l a r u, 1892. g a d ā t u r p r e t i m j a u u s 350 m i l j., t. i. w i n a w e h r t i b a l a t r u g a d u z a u r m e h r ā p a w a i r o j ā s p a r g a n d r i h s 10 m i l j. d o l a r u.

K a h d s n u i r s c h o l e e l i s t o t a u t a s i s g l i h t i b a s i s d e w u m u p a n a h t u m s A m e r i k ā? A m e r i k a n i f a w ā b u d s c h e t a p o l i t i s t a u s t a h d i j u s c h i f e w p a m e h r a u k l u, l ā l a t r a p a h r a f a l a p e i t a, i s t a h d i j u s c h i m e h r t e e m, l a t r ā f i n ā n a h t o t n e a t n e s i s t a i p a s c h a i t a u t a i w e s e l u s r u b t u s. U n p a t e e s t, w i n i n a w m a l d i j u s c h e e s f a w ō s a p r e h k i n ō s. A m e r i k a n i p a h r w e h r t a, p a t e i z o t e e s p l a s c h a i e s p e h j a i i s g l i h t o t e e s, f a w u s s t r a h d n e e k s p a r w i s i n t e n s w a l ā j e b w i s r a s c h i g a t ā d a r b a r e p r e s e n t a n t e e m p a f a u l t u n r a b i j a z a u r t o f a w u p l a s c h o f a b r i k u r u h p n e e z i b u u n t a u t f a i m n e e z i s t o w a r u. W i s p a h r i g a i s g l i h t i b a u n t a u t a s a t t i h t i b a, — l u h t i h t e e w i n ā s n o w i s e e m a p r i h n o t ā s l e e l i s t ā s b a g a t i l ā s a w o t i. "W i s ā s r u h p n e e z i b a s t a u t a s", t e j p a s i h t a m a i s A m e r i k a n u e k o n o m i s t s S c h e n h o f s, "j e n s c h ā s j o d r i h t a l p e e f a w i n a t w i s u s f i n a t n i s t o s a t r a d u m u s u n i s l e e t o t w i n u s t e k n i s t e e m n o l u h t e e m u n p a h e l a b o j u m e e m, b e t S e e m e l - A m e r i k a s S a w e e n o t ā s W a l s t i s a t s l a h j u s c h ā s s c h i n i m e l a n i s t ā s p i l n i b a s u n t a u t a s a u g s t ā i s g l i h t i b a s s t a h w o l l a f a z e n s t ā t a h t u p a l a t w i s ā s z i t ā s w a l s t i s. T a s r e d s ā m s, p e e m e h r a m, n o t a, l ā d e l s u n t e h r a u d a a p s t r a h d a s c h a n ā, l o h w i l n ā s, s i h d a w e h r p s c h a n ā s u n d a s c h ō s j i t ō s w i l n ā s r u h p n e e z i b a s w e i d ō s A m e r i k a, n e r a u g o t e e s u s t o, l ā d o b f a w e e m s t r a h d n e e k e e m a u g s t a l o a l g u p a f a u l t (p e h j S c h e n h o s a n o 50 l i h d s 200%, a u g s t a t u f a m e h r ā a r E i r o p u u n p e h j J a n s c h u l a l i h d s 300% a u g s t a t u, f a m e h r ā a r M a s l a w a s g u b e r n u), z e e s c h i u s t u r a f a w u s t i r g u s u n w i n a i g a b a l a d a r b s i s n a h t l e h t a s, n e l ā d a u d s e e m w i n ā s k o n t u r e n t e e m. A u g s t ā s d a r b a a l g a s S e e m e l - A m e r i k a s S a w e e n o t ā s W a l s t i s d a r a s t r a h d n e e k e e m e s p e h j a m u d s i h w o t l a b a t u d s i h w i u n d a r o t l a b a t i f a w u u e e s u u n g a r u. W i n i e h d l a b a t i u n w a i r a t n e l a j e d r u t E i r o p ā u n w i n u d s i h w e w i s p a h r a t a t r o d a s u s d a u d s a u g s t a f a p a t a h p e e n a. W i n i w a r s t r a h d a t p e e m. l o h w i l n ā s f a b r i l ā s p e e d a u d s l e e l a t a s p o f u u n t e s t u f l a i t a. T e h r a u d a, a t m e n u o g t u, k o f s a u. t. t. r u h p n e e z i b ā A m e r i k a n i p a d a r a p a r d e e n u d a u d s w a i r a l, n e l ā w i n u k o n t u r e n t i A n g l i j ā w a j z i t ā t a h d ā w e e t ā E i r o p ā. W i n i s t r a h d ā d a u d s e n e r g i s t a t i u n r a s c h i g a t i l a t r ā w i n u d a r b a d e e n a s s t u n d ā.

E e w e h r o j o t a u g s c h m i n e t o s f a k t u s u n s l e h g u m u s, t a s p a t s S c h e n h o f s, H e n t o n s u n d a u d s j i t i A m e r i k a n u p e h t n e e k i w e e n b a l s i g i a p l e e z i n a, l ā n e r e t i f a s t o p a m e e u s n e h m u u s f l a t i, l ā l e h t a i s d a r b s i r i s d e w i g a t a i s, n a w n e k a s w a i n a l, l ā w e e n t a h r e s c h a m a l d i s c h a n ā s u n a i s s p r e e d u m i. "L e h t i f a" *) 1 d o l a r s = g a n d r i h s 2 r b i.

g a d ā t ā n a h j a a t t a l s e m T u r k u w a l d i b a s. N o j a u n a i s z e h l ā s d u m p i s 1850. g., b e t w i s t r a l a k i t a s p l o s j i j ā s 1865. l i h d s 1869. g. 1863. g. A n g l i j a a t d e w a Z o n e e s c h u f a l a s G r e e k i j a i u n t a s n u w e h l w a i r a l l a j r i n a j a m a s ā s w a l s t i n ā s — G r e e k i j a s "a p e t i t i". T a i e e g r i b e j ā s "K a u d i j a s (K r e t a s) z u l u r a". U s G r e e k u m u s n a s c h a n u i s z e h l ā s d u m p i s. N o e e s a h t u m a w i s g a h j a l a b i, T u r k i t i k a f a d i h t i a u g s c h ā m i n e t ō s t r i j ō s z e e t o s c h a n ō s, b e t — w e z ā n e w e e n p r a h t i b a i s p o s t i j a a t t a l w i s u. Z a u r t o w e e n p a l i k a n e i s l e e t o t i w i s T u r k u k r i s t i s t e e a p s t a h l i. G a n n a h j a l e e l w a l s t i s t ā p a t l ā s c h o r e i s s t a r p ā, b e t T u r z i j a p e e t e i z a G r e e k i j a i k a r u, l ā t a n e a p r i m a d u m p i n e e k u s p a b a l s t i t u n n u K r e t e e s c h u d u m p i s i s n i h t a p a t s n o f e w i s. N o t a l a i k a t u r z e h l u s c h e e s w a i r a l l a h r t d u m p i j i, t i l 1887.—1889. g. t e e p e e n e h m a n o p e e t n a k u w i s f e e n u.

S c h o d a u d s a h t e r i g o d u m p j u g a i t a i r w e e n m e h r p u s l i h d s w e e n m u t i g a. S a h t ā s w a j a t f a u n o j a s w i n i w e e n m e h r p a w a f a r i, j o l a n a j ō s p a f e e m u j a s t a h w m e e r i g i m a h j ā. T u r k i m u h t t u h l i n z e e t o s c h a n ō s. T e e n u i r p a h r p i l d i t i. S a b u r s c h a n ā s n a w i s b e h g a m a s s t a r p f a s c h u t u s c h e e

māfatais un neprašās darbs — ir weens un tas pats un beigu beigās īsnaht fainneekam latā finā dabrgaks. Darba raščigums un tā tad ari wina isdewigums pawairojas un peenemas, neraugotees uš leelaku darba algu, tikai kopā ar strahdneela isglistības un attihstības gaitu. (Turpmat wehl.)

Bads un mehris Indijā.

V.

„Zit m a s a palikuse tagad leela pafaulē, teizis nesen kahds eewehrojams Angfu politikis, kad Indijā bads tikko sahlās, mehš jau Londonā ta tuwoščanos fajutām, jo labības zenas zehlās par 25 procentem.“ — Tai finā winam piltiņi tairniba, jo zaur jaunlaku satikšmes lihdsjektēm muhšu semes lode isleelas nudeen m a s a k a n e l a senaf. Un tad wehl sinu ahturms! Tikai is Lebusjuhen lautumeem un tufneschu klajumeem mehš nespehjam tik drihs wehstis dabut, zitabi steepjas it wisur pār semes wirfu drašču tihstis. Un tas ir labi, to atihstot tagad ir pat Indijas bada zeeteji, kuruš palihdšiba tik tadeht ween war la i k ā safneegt, ka satikšmes lihdsjekti atronas šchimbriščam uš tik augsta attihstības patahpeena. Gadus 30 agraf tas wehl nebuhtu bijis eespehjams. Angteem par godu ja-attihst, ka tee fanem wisur spehtus un seedo deegam kreetnas sumas bada posta masinaschanai. Romitejā, kas Londonā nodibinajusēs ar lordmajoru preeščgala, fanahjis ihšā laikā dahwanu pahri par 150,000 mahz. sterlinu (1,150,000 rubtu). Bet naw ja-aismirst, ka bada nahwe draud miljoneem. Zit leelika palihdšiba šče wajadšiga! Jau isgahjusčā numurā minejam, ka Induši pahreel gandrish weenigi „no rokas mutē.“ Šchis ir ari weens no teem eemfleem, tadeht Angki noštatas uš wineem ar wisleelato nizinashanu. Naw ja-aismirst, ka neweena tauta, isnemot Šchidus, tā nezeeni to rakturu, to zilweta spehju, kas prot wisahtraki, wisweeg-laki un wislabaki „nandu tairst.“ Un tā ka nu Induseem dšihwes praščbas ir loti masas, tad uš nandu un mantu tee noslataš it ideali weenaldšigi. Tadeht Angtu apšmeelšis. Angti pašči dodas tik tadeht ween uš tahto koloniju, lai tur farauštu nandu zil ahtri tik ween war un zil daudš tik ween eespehjams. Weenigais dšihwes ideals teem ir — atgreestees atpatal uš fawu miglā tehrypto Angliju un nu pawadit šče dšihwes walaru bes behdam un bes ruhpem no „prozentem“ ween pahreelot. Newar jau nu gan leegt, ka Anglis ir isweizigs kolonizetajs, bet wina eedomiba, wina mulligā pajelšchanās pār žitām tautam, ta nelauš winam eemantot žitu simpatiju. Tā peemehram uš Induseem Anglis noslataš it uš „meinajem“ bet it is uš pawišam aismirst, ka Induši, eewehrojot wina walodu, literaturu, un dšildomigo religiju, warbu t wiswezatā kulturās tauta pafaulē. Kahds eewehrojams Angtu rasti-neekš fata: „Indijas tautas pašihst muhšu waru un spehju, wini apdrihno sewiščki muhšu mekanisto mahstlu, ja, wina břišneščanas par to, kas muhšu tehnikem un inscheneereem eespehjam, eet par tik tahtu, ka tee muhs saht par puš-deeweem turet, bet — m i h l e t t e e m u h s n e m i h l w i s“. Tadeht naw nelahds břišnumš, ka Anglija weenmehr uštraukta, besgaligi uštraukta, tikihds Kreewija šper tahtu maju soliti uš Indijas puš. Naw wehl pahreelšams, kahdas setas buhs tagadejeem behdigeem apstahleem Indijā. Nupat pahrdšihwotee uštrauzošče atgadi-

jumi Kreta peespeeda Cirow druzin tā tā aismirst tās breefmas, kas mums no Indijas tuwojas un peegreest wehribu tai weetai, kura aymirski w a i r a t sahp, Kretai. Bet mehra breefmas zaur š, finams, neteel masakas, it sewiščki wehl tur ahtstneezlati naw rola deegam lihdsjektu, ar to aplarot ščo breefniģa weeschnu. Un kad ar buhtu, waj tad mas eespehjams glabt žilwetu no kaut tahdas no-peatnas slimības, tad tas žur badu un trahskumu tā no-wahrdšis, ka to tā fakot wsmajakā wehšmina appahš? Lai tik palkaufamees, ko „Berl. Tzgl.“ finotajs nodahsta par tureenes bada zeetejem Pehž wina wahrdem tur ne-efot ne jausmas no ahtri uštraudšibas. Nabagu nami pilni tā peebahšii. Gafas kahrta palikuse uš gihmjeem tik plahna, ka uš peerem. Daudš pee-augušči žilweti ne-efot pat ne pilnas 60 mahzinas smagi. Kahda 5 gadus weza meitene šwehruše 5 mahzinas. Pee kahjam warot rešet kaudim wisu ložeku laulus un šaites. Gestahdes gan raugot palihdset, bet palihga luhdšesu esot pahraf daudš. Šchi gada bads got wisleelatais, kahds jeklad Indijā redsetš. Bada appabals efot 1300 Angtu juhdšču garsch un 400 plats. Šannas baribas weelas buhschot tik septembri. Waldibai buhs tahdejadi leela eedšihwotaju daka ja-ustur 6—8 mehneschus. Weenā appabala dabunot no 170,000 eedšihwotajeem 120,000 pabalstu.

Kas atteezas sewiščki uš muhšu tehwijas rihloščanos, lai aissargatu muhs no mehra breefmas, tad „Wisaugstaki eezeltā komišija par aissardšibu pret mehra eeweschanos wafsti un par žihniņu pret to“ isfludina starp žitu „Wald. Westn.“ setoščo: 1) nolemis komandēt uš Indiju sewiščku ahtri elšpedijiju, kas lai ispehtitu mehri tanis weetas, kur tas isžehlees un wiswairak isplatijees; 2) apturet šchogad Kreewijā dšihwojochu mohamedanu šwehtžekofschanu uš Meku, tā ari uš tām weetam, tur noet Šchiiu mahzibu peekriteji un tāpat ari noleegt kristiteem šwehtžetotajeem apmellet austrumu šwehtās weetas; 3) špert solus, lai tiktu isgatawota peeteelochā mehra Dr. Zersena pretmehra fula (serums); 4) suhtit uš tām weetam, kurām draud wisleelataš breefmas mehra eeweschanas finā sewiščkus komišijas pilnwarneelus, kuruš pawada ahtri, wirsneeki, eeredai u. t. t. Šcho pilnwarneeku usdewums buhtu, pabalstit weetejas waldibas eestahdes, lai tās isleetotu weenadā mehra no komišijas ušrahdbitos aissardšibas lihdsjektus un 5) fludināt „Waldibas Westnesi“ bes isnehmuma wisas pateesās sinas par mehra gahjeemu, komišijas daršibu un isleetoteem lihdsjekteem.

Sewiščki ruhpiģi sa^h rihlotees Ciropas deenwidus austrumš, tā peemehram: „Wald. Westn.“ gubernators, general-tenenants F. Dženampis, pilšchins weelneemem nopetm ween atgahdbinajis, kertes tuhlin pee darba, lai ušlabotu pilšehtas weelības šahwollji zaur netihrumu aishweščanu, tihra uhdena šagahdashanu, eelu nosušinaschanu u. t. t. „Нѣтъ худа безъ добра“ (Naw kaunuma bes labuma), šafa Kreewi un kad ari no mehra bailem newaram nekahda žita labuma šagaidit, ka tik pamudinajumu uš tihribas peekofschanu, tad ari tas jau deegam leels labums.

Bet ari žitā finā mehris nes fawu labumu, tas pamudina sinatni ruhpetees un pehtit. Panahskumi nahš leelakā waj masakā mehra wisai žilwezi par labu, jo pehtijot mehri sinatne top bagatata ari ar daudš žiteem wehrojumeem un nejauscheem atradumeem. Bes tam ari wehlat, šehrgai želotees, šchis eenaidneeks, wina ihpafschibas,

wina wahjas puses, ka ari lihdsjekti preešč wina aptarofchanas mums naw wairš šweščki.

Kā jau agraf mineš, mehra dšihgus — bazitus atrada Dr. Zersens kopā ar Japanu ahtri Kitafato. Pirmo mehra bazitu suhtijumu fanehma Pastera instituts Parišē 1895. gadā. Zapeemin, ka diwi šchahdi suhtijumi no Kineeschu waldibas tika konfisketi. — Lai waretu bazitus dabut, tad tos wajaga ar šikla truhšinu isfuhst no mehra slimneeku augoneem (dšeedšereem). Mikrobus leel wehlat buljonā, kuru šafilda krahni lihds 37 gradeem pehž Reomira. Pehž 2 stundu laikā baziki pawairojas leeliskā mehra: buljons paleel pawišam tumščs.

Pretmehra fulas pagatawofschana naw eespehjama bes dšihweem baziteem. Tadeht loti jaruhpejas par wina wairofschanos, kura teel panahsta waj nu „jaunam buljonam“ wezu peeletot, waj atkal dšihweeekem slimibu peelaischot, jo to ahtis attihstas loti daudš bazitu. Mehginajumi peerahdijuschki, ka šchurkas loti ahtri nonihst pat no loti masas daknas mehra bazitu, turpretim wisam mehra baziki neta nedara. Pretmehra fulas dabuščanai leeto gandrish weenigi širģus, kuri špehž dot pa nedelu 6—8 litrus (5—6 stopus) ahtnu. No šchi daudšuma dabun 3—4 litrus (2½—3¼ stopa) pretmehra fulas. Pehž Dr. Zersena aprehšina no weena širģa eespehjams dabut fulu 60—80 slimneeku dšeedinaschanai.

Šchi fula dšeedinot loti ahtri. Peeteekot 1—2 eeschakstinajumi un labumu warot jau manit pehž 6—8 stundam. Atgahijees pat, ka slimneeki iswešefojusches jau pehž 2 stundam. No 27 slimneekem, kuruš Dr. Zersens šina ahtrejšis, nomiruschi tikai 4. Wiš žiti iswešefojusches. Loti noschelojams tik tas apstahlis, ka Ciropā šchimbriščam wisai mas pretmehra fulas. Pastera institutā peemehram nesen atradees tik weens weenigs širģs, no kura ahtim šagatowojuschki pretmehra fulu. Pehž pehdejam šinam nu gan šperti šoli, lai mums netruhtu wajadšibas břihti šchi labā lihdsjekta. Ši Maslawas peemehram šino, ka tureenes bakterologiskā institutā eeschakstinajuschki širģam mehra dšihguschus, lai wehlat dabutu no tā ahtim pretmehra fulu. Pilšehtas walde doščot wehl 3 širģus. Šehli til, ka šchis labās mehra jahles dabus tik pehž lahdeem 3 mehnescheem, tadeht ka širģeem baziki ja-eeschakstina wairalkahrt, arween leelataš dakās. Katreij jagaida lihds širģs iswešefojas, tad til war atkal eeschakstinat. Ari Džefā šahlot šagatawot pretmehra fulu.

Ka bailes no mehra teescham dibinatas, to peerahda Angtu profesora Kleina noschitijums, kas nodrušats laifrakšā „Berl. Wissenchaft. Korresp.“ 1896. g. oktobrī ahtrom Londonā twaitonis is Bombejas. Pa wisu žeta laiku naw uš luga neweens šastimš. Bet ne-paeet pilnas trihs deenas, kad weens no luga matroscheem šastimst ar mehri un nomirst; tuhlin šastimst un nomirst otrais, tad treščais. Želas jautajums, ka tas nahjas? Štrahdas, ka pirmais matrosis nopiržis Bombejā šwehtdeenas ušwaku, ar to Londonā „pafschahetees“. Ušwaks tika ušglabats wisu laiku šchemodanā ne-aislahrtš. Bet tikihds matrosis to ušwilla, tad ari mehra dšihguschki, kuri ušwilla it meerigi ušglabajas, eesahla fawu posta darbu. Šlimiba peelipa ahtri otram un treščam beedrim. Bet kad atrada eemeslu, aščihra slimneelus no žiteem, isnihzinaja un desinžieja wina leetas, tad — mehris newareja tahtal isplatitees un tam bij jābeidšas.“ — (Tā tad nu til nahš gaismā, ka mehris bijis mums šamehri it tuwu — Londonā!)

Berams, ka energishteem Ciropas waldibu šokeem isdofees ari turpmat mehri apšahpet pašča dšihli. Wehlam daudš sekmes pretmehra konferenzej, kura nupat šafaukta Wenegijā. A. W.

No eekščšemes.

a) Waldibas leetas.

Pee Rigas eekščejās žensuras nodatas žensora par raktiwedi, kā „Wald. Westn.“ šino, eezeltš koleģiju sekretarš Donberģš.

Kuršemes gubernas aprinta noboktu inspektors Derewižis pa-augstinats par walfšpabdomneeku un Šlufšes aprinta noboktu inspektors Iwanows — par gubernas sekretaru.

Želgawas gubernas rentejas kaseeris Montewiščšs eezeltš par gubernas rentmeistara palihgu, par kaseera weetas ispiditaju — kameral-palatas raktiwesča palihgs Krause un par kameral-palatas raktiwesča palihgu kanželijas eerebnis Lichatšewš.

Leepajas pasta-telegrafa kantora jaunatais melanikis pa-augstinats par koleģiju sekretaru un ta pašča kantora eerebnis Kamans — par koleģiju registratoru. (K. G. A.)

Leepajas pasta-telegrafa kantora IV. šchiras eerebnis Nikolajs Krocmanows uš pašča luhgumu atlaišs no amata.

Par Leepajas apgabala teesās profuruoru eezeltš Peterburgas apgabala teesās profuruora beedris, galma padomneekš Kuprejanows.

Wentenes pasta-telegrafa nodatas ušraugs Krasnišč pa-augstinats par koleģiju registratoru. (K. G. A.)

žinam sterlinu (apm. 2—4 milj. rbl.) un eewed par 140,000—280,000 mahz. sterl. (1,400,009—2,800,000 r.). Wiswairak eewed labibu un wiswairak ihwed oliwu estu, šidū, wišnu un oranschus.

Galas konserweschana žaur elektrizitati.

Amerikas tehnikis Pinto nesen isgudrojis, ka gatu konserwet pehž jauna parauga, proti žaur gafas ahtre šahliščanu žaur elektrizitati. Rihloščanas te gluschki weenlahrešča: šahlaino gatu eeleel 30 procentus šiprā wahramā šahls kausejumā un tad kausejumu padob elektriskai štrahwai. Pehž desmit waj diwdesmit stundam, luhlojotees uš elektriskās štrahwas štiprumu, gata ir pilniģi isšahlitā; tad gatu isnem is kausejuma un nosušina. Tahdā kahrta šahlita gata warot ušturetees deriga loti ilgi. Šchahda šahliščana eeteizama sewiščki tur, kur gata ahtri un leelā daudšumā šahla. Augšchā minetā laikā 300 weedrš šahlijuma war isšahlit 60 pudus gafas, pee lam štrahwai jabuht 100 amperus štiprai un elektrizitati radošam špehtam 8 woltus štipram. Tikai elektrodeem jabuht is platina, jo leetojot žitus metalus, ka žintu un dšefi, rodas šahls, kas uš gatu dara šaitigu eespaidu. (Now. Wr.)

Par plehšigu šwehru dšihdšchannu.

Par to, ka austrumš plehšigais leopardš teel dšihdšis, Anglis Kiplings šawā rakstā „Beast and man in India“ pafneedš interesantas šinas. Mineto šwehru šaguhstičhana un dšihdšchana noteel uš naudas wiħru un augstmanu wehšejumos. Leopardu šaguhstīt nenahšas gruht, tadeht ka šche šwehri šapulšejas sem šinameem koleem rotakotees un nagus ahtinat; tur tad šwehrs weegli ween eekuhst lamatās. Bet nu eesahšas gruhtatais darbs: leopardu dšihdšchana naw weegla un pee tam jaisleeto šingri lihdsjekti.

Šaguhstito šwehru ar štipreem walgeem wispirms usseen uš plata dehta, kurešč tā teel nolitis, ka šwehrs atpuhšdamees pušgutus mehds gulet. Tad šwehram teel aisseetas aģis, pehž kam šeeweetes par ta gahwu pahreeluschās wairak deenas no weetas tam blaui auzis. To dara ar to noluhstu, lai no dabas besahliģo šwehru eebaiditu. Tahfakā dšihdšchanas programa šastahw is šwehra mehredšchanas. Ar to dšihdšchana ušlatama par pabeigtu un nu pušno-mehredetais šwehrs teel eesleģis dšefis un wadats pa žirģeem un tahdam weetam, kur daudš kauschu, lai tas peerod pee žilwekem. Panahskumi katru reis ir labi: šwehrs top rahms, peerod pee šawa šarga un guš nereti ar to sem weenas šegas. Indeeschu printšchi dšihditus leopardus nereti leeto preešč antilopu medibam, kuras leopardi loti ahtri mehds nokert. (W. B.)

Šchihdu saldats kā karoga nešejs.

Wahžu-Frantšču kārā kahds no pafihštameem bankeereem Rotščildeem isfolija labi prahwu sumu kā godalgu tam Šchihdu saldatam, kurešč eelaros lahdu Frantšču karogu. Tahds gadijums nahja ar reis preeščā. Tretnā godalga tika ismahkata dšihšigajam Šchihdu saldatinam bes wahra runas. Pehž tam pats Rotščilds wehlejas ari dširbet kaut to tuwaku, ka tahds šihws kautinšč ihštenidā norišinajas. Šaunais Dawidinsch nu bija ar til wafšrdiģis, pafahstīt milšonaram wisu pateesbu: „U, ta leete bij' tahde“, tas teiz, „wins, tas ir tas nešejs ta Franzuse karoge bij' Šihds un es bije Šihds. Un nu mehš, diwe Šihde, norunajem, ka mehš dalisem ta šume uš pušem. Un tā tas are notie, wins man turejes pretim til tā pa špahsem un es winneje.“ — Kā redšams, tad Šchihdi prot rebes tairst pat — karogu eelarojot.

b) Baltijas notikumi.

Widfemes gubernatora lgs zaur semneeku leetu komisareem sino pagasta waldem deht schi sinojuma isplatiskanas starp laudim, la gubernatora kunga kanzeleja peenem preelsh Indijas bada zeetejeem naudas dahwanas un la wisas dselshzetu stajijas war nodot preelsh bada zeetejeem suhtijumus ar labibu (leelus un masus), kura top nosuhtita us Indiju bes mafas. Subtijumi ja adrese us Ddesu, galwenai Deenwidus-Walara dselshzetu Komers-Agenturai, no kureenes tos suhtis tahfal. Par suhtijuma nodofchanu war praftit no stajijas preelshneeka kwhiiti, kuru eepreelsh war nosuhtit Ddesas agenturai.

J. Kr—ps.

Siguldas Labdaribas beedriba scha gada 2. februari notureja pilnu general-sapulzi. Par beedribas preelshneeku eewehleja lihbschinese preelshneeku, krosfneeku Apfina lgu, par wina palihgu Zilenberga lgu. Lihbs schim beedriba gahjis raibi: ta ir peedshwojuse baltas un nebalts deenas, tur ir „scheklees un wehles, juzis un pluzis“. Zawehtlas, kaut reis tashu no schas beedribas schtu puhst spirtata wehsmina, kaut reis atnahstu tas deenas, tur partijas til tahtu waretu weenotees, la labdaribas galwenatds prinzipds. Beelshyschanas no weenas un no otras puses schai fina (tikai patefiba par labu) buhtu tas eeteizamalais. Zawehtlas, kaut beedribas preelshneeziba jo deenas jo wairaf nahstu pee pahrelejibas, la beedribas galwenatds mehrtis naw wis tilai kraht naudu, bet winau pareisi isleetot. Besmafhas bibliotelas dibinaschana (kurai par labu jau pazehluschas daschas it nopeetnas balstis), kreetnas teatra israhdes, leetischki preelshlaffjumi un jantajumu isflaidroschanas waditaji buhtu eewehrojamas leetas, kuras deretu jaunai preelshneezibai jo sewischki eewehrot. Alfa.

No Zeswaines draudses. Leelums schejeeneeschu aisween wehl turas pee maldigajam domam, la meitam nelahdas tahktas iglhtibas newajagot. Geminees ween par scho leetu, tuhliit dsirdefti wezu wezo, mulligo isrunu: „tur schas ar tam sinaschanam ees? . . . u. t. t.“ Ja ari lahdam retam prahtis nestos meitu passolot, tad tomeht schis noboms paleek ne-ihwedams jau tadeht ween, la tu weene tahdas stolas naw un us tahktam weetam, us pilsehtu suhtit, tas par gruhtu. Un ta meitenem japeeteel ar sinamajam seemam pagasta skolā. Waj nebuhtu laiks ari mums par scho swarigo leetu wairaf ruhpetees? To darit, sinams, peekriht wispirms teem, las stahw draudses preelshgalā, „intelligenzi“. Tee tashu gan atshst meitu skoleschanas labumu un speht to eeguh. Bet, redsat, slahpst peht ta ari ziti, masaf spehtigi un waj naw peenahkums nahst teem palihgā? . . . Sama laika, ta fauktajds „labajos gados“ pee mums schur un tur pateefi pamodds kahre skolot jauno paudsi. Tikai eestati, tahdas sinaschanas jauneeschi lai manto, nebija pareisi — un nahja stipra wilschanas. . . Istolozjam „kundsinus“ un „freilenes“ newis nopeetnas strahdneelus sewis un zitu labā. Kas bija? Kundfina draudses skolā un pa dafai ari pilsehtas skolās pahijuschki un ne us lahdu nopeetnu darbibu nesagatawoti, wehlat zitu nelo labaku nesinaja darit, la apdset tehru eekrahtu mantu, un jaunkundses — palasit romanu, papinkschinat slaweeres un — gabit us lahdu „waroni“. . . Ta bija breefmiga wilschanas un waj lahds brihnum, la peht tam radas pret skolam neustiziba, pat naidigs stas? Bet tas nedrihtst ilgi ta pasit. Nahkone peederes teem, las wislabaf preelsh winas sagatawoti. Tas buhtu ari mums wairaf ja-eewehro. Newaru atshst neminejis lahdu posta sehrgu, las muhsu apwidu jau kopsch wairaf gadeem plosas. Ta ir lahrychu spehle, protams us naudu. Ir sinamas weetas, tur ta waj pastahwigi teel peefopta. War usrahdit daschu labu, las par sawu ispolitichanu war pateittees tikai schai sehrgai. Netruhst wihru, lam trumposchana ihst maifes amats. Sewischki eewehrojams schai aroda lahds K—is, kuresch zita itin neta nedara, la pastahwigi „melle flimneelus“, zelodams no weenas plihntijas us otru. A.

No Jaun-Debru pagasta. Scha pagasta weetneeki sawa pehdejā sapulze tashijuschki eewehrojama spreedumu, las war buht par swehtibu wisai aplahetnei. Kad Wej- un Jaun-Debru pagasti tika saweenoti, tad uszehla kopigu waltis mahju. Jaun-Debru weza pagasta mahja tika isrenteta. Tagad weetneeki nospreeduschki wezo waltis mahju wairaf neisnomat, bet to pahrtasit un jau nahkofschā rudeni peenemt ahrtu. Sinams, la scho leetu wis newares netaf til ahtri un weegli isdarit, jo tur ta materialā la zitāda fina wehl daufs las darams. Ta la ahrtā peenemschana daschs labs pretim, tad til jawehlas, la schekhefshus waretu weegli nowehrt un labais pasahkums titu iswehts lihbs galam. Leela zeriba schin leeta jaleel us jauno pagasta wezato, kuresch ari bijis scha jantajuma pirmais eekustinatajs. Wispahrigi jasafa, la tagad pagasta wadiba nahkse jaunās, strahdigās rolās un tadeht mums jazer, la nepaliskim laika prasibam palak, bet sefosim tam lihbs; tadeht pascheem par tanu buhtu, ja liktu labu mehrtu schneegschana schekhefshus zekā. Nestatistimees tikai sawa labā un nemellefem gobu, kura ne-esam pelnijuschki; papreelshu parahada darbi — un peht teem „tas gods patis tils parahdits“.

—218.

Leelwahrdes Labdaribas beedribas schle swehtdeem, 16. februari, notures preelshlaffjumu un jant isflaidro-

schanas wafaru un 23. februar tiks isrihtota teatra israhde, kurai israudfita Rudolfa Blaumana luga „Trehnes grehti“.

E.

Agrafajam semneeki leetu komisarum Belera kungam wina eezikna pagasta wezatee un strihweri pasneeguschki adrese krahschnā samta wafhā.

No Matifcheem. Bihlites skolotajam Zehlabam Leepinam par felmigu un faktigu stolas wadifchanu kura-tora kungs isteizis sawu atshabu. (W. W.)

Ahrlawas semtopibas beedribas statutus semtopibas ministris apstiprinajis.

Buzfowas pagasta wafalais Zahnis Stamers, la „Widf. Sub. Aw.“ sino, astahdinats no amata zaur Widfemes gubernas semneeki leetu komishas nolehmmu no 20. janw. 1897. g.

Widfemes sirgu aidfinafchanas weiginataju beedribas statuti apstiprinati no semtopibas ministrijas 7. janw. 1897. g.

Pernawas oftu zetu ministrija ta islabofschot, la turpmat tur kugas wareschot keelahdet pee krafta.

Kursfemes gubernas pilsehtas un meeslōs, la „Kursf. Sub. Awise“ raksta, notafseto ihpafschumu suma un nodoflu leelums isdalotees schahdi: Refustama ihpafschuma wehrtiba: Jelgawā — 3,597,426 rbl., Leepajā — 6,599,772, Kuldigā — 669,629, Tukumā — 612,736, Wentspilī — 466,145, Wauskā — 438,921, Jaunjelgawā — 286,080, Jelabmeestā — 266,998, Aispūtē — 257,908, Grobinā — 130,724 un Piltēnē — 52,743 rbl. — Rodofki fadals schahdejadi: Jelgawā — 22,684 rbl., Leepajā — 41,578, Kuldigā — 4218, Tukumā — 3860, Wentspilī — 2936, Wauskā — 2765, Jaunjelgawā — 1802, Jelabmeestā — 1682, Aispūtē — 1624, Grobinā — 823 un Piltēnē — 322 rbl. — No meesleem wiswairaf mafā Talsi un wismasaf Jaun-Subata.

No Jelgawas. Ari Jelgawneeki drihsumā dabus eepafshtees ar Rudolfa Blaumana jaunako un wisur ar lahpatifschanu usmeto lugu ij lauzineeku dshwes, ar „Trehnes grehtem“. Rā dsird, tad sche no trim pusem mehginats eeguh teeftu mineto lugu israhdit Jelgawā, bet daschadu apstahllu deht ar mas felmem. Galu galā Adolfs Allunans dabujis atkauju israhdit Jelgawā „Trehnes grehtus“ un tagad waram pasinot, la R. Blaumana min. gara raschojums parahdisees pirmo reis us schejeenes statuwes swehtdeem, 23. februari — ta la Adolfa Allunana wadiba — Jelgawas Bahzu Amats. beedribas schle un newis zitur, us to teatra draugus darom usmanigus.

No Wej-Auzes. Wej-Auzi jau tohts prihedinas isflats. Schejeene ir wairati weikali, bet sewischki dshwu rofhu rada it zeturdeneas tiergus; sche sapluht no malu malam to pirt waj pahrdot. Weena fina mehsh fajuhtam rohu, t. i. beedribu; gan mums ir sawa pahrtitas beedriba, kura nestatotees us Rosus dehtu daschadeem wilnajujeem eet jo projam sawu gaitu. Tagad waru preejigi wehst, la waldiba nesen apstiprinajuse weetejo Sadraudfigo beedribu ar loti pascheem statuteem. Mineta beedriba buhs aplaimi par swehtibu, winas mehrtis pateefi jildinams. Reseneja pirma sapulze beedri israudfija par winas waditajeem schapdus kungus: par preelshneeku: skolotaju K. Koschu, par wina beedri: ahjises eeredni E. Stenbergi; par rasfweedi: skolotaju K. Suhnu, wina beedri rasfweedi K. Tschajewshy, par lasetaju namu ihpafschneeku J. Fritshjaru, wina beedri semtopi J. Pilupu. Beedri naigi poschas us atlahfchanas swehtdeem scha gada 23. februari, kuresch israhdis Seiboltu Zehlaba „Jauno skolotaju“. Prologu fajeris Swahrgulu Edwards. Beedribai jau pahri par 100 beedreem. Nowehlu beedribai kreetnas felmes, winas waditajeem zentibu. Grafschus.

Leepajā 8. februari Labdaribas beedribas schle bija teatra israhde, kurai bija israudfita, la „Balt. Wehstn.“ saka, „leelā Kreewu dramatika Dstrowfka loti eewehrojama drama „Regais“, kura pagahijuschā gada beigās tika nodrutata „Mājas Vēstis“ literaristajā peelitumā un tadeht muhsu lasttajeem jau pasifstama.

Leepajas juhmalā, pee Talerortas, la „Lib. Btg.“ sino, Bahzijas twaitonis „Helix“, kuresch no Libetas us Neweli wedis gabalprezes, usstrehjis us selluma.

Erwales (Talsu aprinkli) laufsaimneezibas beedribas statutus semtopibas ministris apstiprinajis. (Now. Wt.)

Kuldigas eedfihwotaju flaitis, peht weeteja „Anz.“ sinam, tagad esot pawifam 9429 personu leels.

Is Neweles sino, la pee Lohafalas strandejis twaitonis „Jeddo“, kuresch wedis dahrgas mantas. 31. janwara walarā twaitonis „Karin“ no isglahbtajam mantam us Neweli atweedis 650 pudu subraba. Ari zitas „Jeddo“ twaitona prezes, la wilmu un tohwilmu rauga wehl glahbt.

Ar abonementa biletem us 10 brauzneem, ar kuram lihbs schim warea braukt ari 10 personas us reis, la dselshzetu waldes zaur tarifeem un plalateem isfinojuschas, no scha gada 1. marta us krona dselshzeem wares braukt weenā reis un ar weenu biketi tikai weena persona. Tas dascham labam „schestineelam“ atnems deefgan eenefigu pelnu, bet dselshzeta eenahtumus stipri wairoš, jo tagad ar schim biketem weda laudis, bes la dselshzekam waj weena kapeika eenahtu. J. Kr—sch.

c) No zitam Kreewijas pusem.

Par aiseefchanu us Sibiriju jau rakstijam

5. numurā. Tagad waram pasinot atkal daschas druhmas un nopeetnas leetas. Zil leelā modē tagad Sibirija, par to leezina stary zitu ari „Bur. Lyb. Btg.“, kura lasam: „jo deenas, jo wairaf peenemas aijzefofschana us scho „selta semi“. „Us Sibiriju!“ „Us Tomstu!“ „Us Tschekabinflu!“ „Tur laime miht!“ to ween til dsirdam wisas gubernas dakas un lihbs ar schahdeem fauzeeneem isplatas ari loti daufs nauwu, behrnischtu, nepateesu baumu un tenku. Ta peemehtam isrunats, la Witebflas gubernas esot isredjeta par nomefchanas weetu wisem Schihdeem un Tschiganeem un la tadeht wisus zitus laudis suhtifschot us Sibiriju, lai Schihdeem un Tschiganeem buhtu telpas tur dsihwot. It eesafnojusef semneeku stary ari wehst, la waldiba atshstijuse us Witebflu weselus trihs tshetwerikws — loschu, peht kuram nemfchot „rindu“ semneelus aishuhtot. Schi behrnischkiga wehst pamudinaja daschus semneelus pahrdot, zil ahtri ween eespehjam, wisu mantu, lai fagatawotos us aijzefofschanu. — Daudsi no teem bija it noruhpejuschees, waj til ari tee iswilkfchot laimigo „lofi“, tad til ne-isanhot palist atpakaf. — Ari tahda fina gahja no mutes mure, la „tas un tas draudses mahzitajs esot jau zeta us Sibiriju, sinams, ar wisu sawu draudsi“. — „Jazer gan“, ta peemetina mineta „Gubernas Awise“, la nupat islaistais Waldibas zirkulars (kuru „Mājas Vēstis“ 5. numurā atshstija) „daris galu wisam schahdam blehnu tentam“. Scheem no „aiseefchanas druhsha“ pahreniteem Witebflas un zitu gubernu eedfihwotajeem dereru gan palasit sefoscho nostahstijumu laikrahstā „Now. Wt.“: . . . no 10 un wairaf zeematu aishahjeem, kuri schim-brihscham wisi atfal pahrnahfuschki mahja, es dsirdeju, la muhsu aishahjeji bija Tomstas gubernas miisu mefchā (taiga) pawifam la pasuduschki. . . Leeli, nepanesamu muhsu mahloni un parahsas melnsjemes weeta pa mefchu islaistai mahlu „bunfshki“, zeeti la almins. . . Bet par wisam leetam tee nobijuschees, redhot sawus agrafos laimimus, kuri tur jau nobshwojuschki 2 gabi. Sawas wehstules tee nebija beiguschki flawet jauno dshwes weetu, tur tee dshwojot krahschnōs namōs. Nu bija jaredi, la teem par mahjolti waj nu welenu budlas, waj buhdas bes jumteem un pagalmeem. Tee seidsas atshstees, la wini tadeht ween til rakstijuschki labu us mahjam, lai peederige atzetotu un teem tad buhtu weeglafi gruhto dshwi panest, jo — „dalitas behdas, pusbehdas“. To diwu gadu laika wisi ta pahwehrtuschees, la gruhti nahzees tos pasibt. Weh schaubam eemeslis mellejams sliktā gaisā, tureenes druhmā klimata, miisu muhsu bards, kuras pa ihso wafaras laiku nebedot meera ne zilwekeem, ne lopeem, tad ari wehstidai kaitiga uhdeni, nepeeteefofschā lauku raschā un beidst bailes no lahshcheem un tauneem zilwekeem, tadeht neweens bes pawadona nedrihtstot nelur lahju spert. Waj nu schahdas bailes dibinatās, waj nedibinatās, to newarot ihsti noteift. — Wisi, it sewischki seeweeshki, nebedstot lahdet tos zilwekus, las winus peerunajuschki atshst dsimteni“.

Us augschā mineteem zeemateem atgreesuschees wisi tee atpakaf, las no tureenes pehn aishahijuschki. Wisi weenā strandās, ubagu lahrtā, wisi ar tahdā mehrtā sabojatu weselibu, la aprinka ahrtis bijis tihri pahrschteigis, jo tas sinajis, zil wefeli tee bhijuschki dsimteni atshstojot. — „Rā mehsh nonihlam zeta.“ nostahsta weens no scheem aishahjeem, „zil behrnu un wezatu zilweku nobeidsa sawu dshwibu jau lihbs Tomstai ween aisteelot! Tomstā mehsh pirkam sirgus un krauzam tahktal pa leelo Irkutskas zetu. Dheedajam dseefsmas, wehlejam weens otram laimes, la nu reis buhsim galā, tai daufsinatā semē, bet la mums bija janodur deguns, tad safneesam 70. wersti no leela zeta fahnus nogreessuschees. Wisaplahet purwi, grawas, postafschas. Bija pat gadfumi, kur mums pascheem wabahseja juhstees ratu preelshā. Wehla walarā nonahlam pee mums pahsthamu Tschuwafchu kolonijas. Scheh subdsas, la truhstot semes un uhdena. Dodamees tahfal. Beidst tashu eerangam sawus agrafos zeema laimimus, bet — wina mahju neredsam nelur. Kad eestatijamees labi, tad eeraudfijam gan triju werstju garumā islaistās semes budlas, jo schejeenes purwaji ne-atwehl zitabi rihkotees. Un nu leen no schim budlam ahrtā muhsu pasifstamee, melni, nonihfuschki, palasiti, ar keraineem mateem — newena newaram us reis pasift! Ko nelo eebaudijuschki leekamees gulet. Arween mums prahtā: kahda sche nabadsiba! — No rihta ejam, gaisminai ahrtot, apluhot muhsu datu semes. Aptinamees papreelsh ar nodarwotam lupatam, jo bes tam newar no muhsu bareem wala titt. Zauru deenu wandamees pa grawu grawam, leenam no purwja us purwu, lahjam pa kintim un alfam un jawtajam arween: „tur tad ihsti muhsu seme?“ — Bet no semes ne wehst. Greeshamees atpakaf, raudam, luhdsam Deewu un . . . dodamees tuhlin us mahjam.“ „Ono. Inerow.“ raksta, la Tobolskā tihuschki usshmeft, sefoschi eemesli kuri peespeeduschki aishahjejus no Sibirijas atpakaf dotees: 1) Himats naw labs: seema par dauf gara; 2) naw ne zeretu augfu kolu, ne sawu dahryu; 3) ismelejet weenā weeta 300 werstju leelu semes gabalu, nebiji eespehjam atrast dshwui derigas semes: wisur bija purws, krahmajū u. t. t.; 4) nebija netaf mefcha (pat Sibirijā!) 5) tee, las agraf nomefuschees, prahtā 40—60

rubtu par laura vishrešča peerastīšānu pee wīnu semeš. Naudas nebija un nomešees jaunā weetā bija par dauts grūhti; 6) Sibīrijā laudis ir par dauts mufki, wīfus fauz pa „Tu,“ lamehr pee mums brahslis mašfu ufrunā ar „Duhs,“ 7) basnizās ir par tahtu, 8) uhdens sahts; 9) newar dabut peknās. Labības ir dauts, bet naudas naw n e m a f; 10) ilgošānās pehz dsmīenes, behrnu miršāna. . . Sibīrijās dšelszēka buhwes komitejas darb- weidīs Kulomsīna lgs apzēstīs pehrnawafar 4 Walarā- Sibīrijās gubernās un apmellejīs 135 aīsgahjeju dšihwes weetas. Sawā broščurā, kura no celschleetu ministra se- wīschki eewehleeta, Kulomsīns sin dauts to pastahstī par aīsgahjeju posta dšihwi. Dautsī atsinuschees, ta tee ne- buhtu ne par to braufschki schurp, tad til ween buhtu sinajuschī, tā ihstī Sibīrijā iīstlataš, jo īspauštas teelot kas sin lahdas wehtīs. Rā Kulomsīns nostahsta, tad uspleh- schot jaunū semī meščā īsmahfajot desefīna līhds 80 rub- teem, tad meščs beēs un zeetīs. Labatās nomeščānās weetas ešot upju malās, bet tās jau wīfas sen jo sen ee- nemtas. Tagad ne-atleelot nelas zīts, tā dotees mešču dšikumōs, waj tahtu laikā stepē. — Ir ari weetas, kur mešča naw nemaf. Zīta neta neatrobi to bedfinat, tā lījjatu (salmus ar lopu mehslēm un semī jauktūs.) Jau no pehrnājā gada dšihwo Tomstas gubernā 450 gīmenes semes budlās. Schogad apmetās wehl 4000 gīmenes tahtās pat mahjoklōs. — Ir ari weetas, kur uf 30 mahjelem til weena ata. . . Un kas domā, ta Sibīrijā meīnseme ween, tas loti maldas. Tā tad labakais padoms ītweenam, kas ween jel maf tahtī war dšihwot: „Palez dsmīenē un pelni godīgi sawu maīf.“

Pe e s i h m e. Rā „Wīdī. Gub. Aw.“ īsflubīnats, tad grahmātīnu „par aīseščānu uf Sibīrijū“ war dabut pīrkt gubernās tīpografīā par 1 1/2 kop. gabalā.

Veterburgas fabrikanti, tā „Now. Wr.“ sīno, no- domajuschī atwehrt audeju un wehrpeju stolu, kuras kurfis buhščot trīhšgadīgīs.

Zelu ministrs īslaidīs zirkularu wīfam dšelszēku waldeem, kurā teel aīstrahdīs, ta pehdejā laikā arween be- schat notīfuscho nelaimēs gadījumu zehlēnī melļejamī tele- grafīstū un fleešču bīhđītajū pahstrahđīnāšanā. Ministrs tabeht usdod: 1) pīlnīgi atzelt toš nofajjūmus, pehz kureem telegrafīstēem un fleešču bīhđītajēem jāslahw de- schurā pīlnās 24 stundas no weetas; 2) neturet telegrafīstū pee deenāsta aparata īlgakī par 12 stundam, pee tam at- puhtās laīfs nedrīhstī buht masafs tā 12 stundas beš pah- traufschānās. Uf tahtām stajjām, kur satīlme koti dšihwa, deščura war wīlktees nepahtraufktī tīl 8 stundas no weetas; 3) fleešču bīhđītajū un sīgnatu deweju nepah- traufktō deščuras laīfu nolahretot, īarīhstojās pehz dšels- zēka departamenta zirkulara no 21. febr. 1890. g. Nr. 2202, pee kam nedrīhstī eestīatīt atpuhtās laīkā to laītu, kas ušēet, tahtū no stajjās dšihwojot, tā uf mahjam ešot, tā no tam nahlot.

Somija, kurai til ap 2,400,000 eedfīhwotaju, tā „Mīp. Bōwī“ sīno, īsnahf pawīfam 79 laīkrafstī: 36 po- stīstās bawīes, 13 tautās awīes, 8 sīnatnīstī laīkrafstī, 4 femlopības laīkrafstī, 4 īlustrēti šurnakī, 3 līterarīstī, 2 pedagogīstī un 2 teknīstī.

Masfawas gubernā, Nikolaja dšelszēka stajjās turwumā, tā „Now. Wrem.“ sīno, atwehrtā seeweēschu dahstīpības un fakflopības stola.

Masfawā, 3. febr. Starj Staraja Kolomnas un Luchowīzī stajjām uf Rasanās dšelszēka, 123 werstīs no Masfawas, pee Tschernajas peestahtnēs pafascheeru wīļzeens Nr. 11, kurfch no Sarāīstas brauzā uf Masfawu, sagrūhdās ar preešču wīļzeenu Nr. 247. Preešču wīļzeenā tīla sa- laustī 8 peelahđēti wagoni, pafascheeru wīļzeenam apslahđēti lokomōtīwe un bagaschās wagonš, 5 pafascheeru wa- goni ne-eewehrojāmī apslahđēti, 4 pafascheeri eewainotī.

Kijewas profesors Wīsolowītschš aīfomandets uf Bombeju bubonu mehra īspehtīschānās nolūhtā. — Kijewas pīlfehtas teatra zēščānāi jau sadabutīs 550,000 rbl. leels kapītāls: 300,000 rbl. pīlfehta aīņemas, 150,000 rbl. dob walđība tā pabalstū un 100,000 rbl. dabun no uguns- apdroščīnāščānās beedribās, kurā nodēguschāis teatris bīja apdroščīnāts.

Uf Zelīfawetgradās dšelszēka līnījās, tā „Kijew.“ sīno, notīla lokomōtīweš katla sprahđjeens, pee lam tīla nonahwēti weens maščīnīstā palīhgs un weens atlēhds- neeks un eewainotī maščīnīstīs un wīskonduktors. Dīwī preešču wīļzeenu wagonī apslahđēti.

No Orlas. Rahđā zeemā gadu atpafak šche pee- dšīma behrns, kurfch awa un attīhlijās pīrmajōs mehne- schās īt dabīstī. Bet wehtaf tam galwīnas leelums sahla koti ahtri peenemtees, lamehr wīfs zīts fermens palīta tahts patš tā agraf. Ar wahrbu fāfot galwā w e e n a u g a un tapa gada laīkā til leela un smaga, ta behrna meešmas nepareja galwu panest. Pat meerīgi gufot wa- reja manīt, ta behrnam jazeēsch leelais galwas smagums. Semneze, behrna mahte, tapa drīhšt grāhtfēdīga, redjot, par lahdū ehrrnu īswehřschās tās mīhslūtīs. Rahđā deenā to atrada akā eelehřschū. Rā „Graschdanīns“ rakstā, tad nelaimīgāis behrns dšihwojot wehl scho balstū deenu.

Austrumu-Kīnas dšelszēka buhwetaju pīrmā partija 1. februārī īsbraufuse īf Dbešas uf Wladīwostoku. Pīrmā zēfa gabala preeščneeks dabīs attīhđīnājuma

15,000 rbl. gadā, dīstāntšču preeščneeki 8—10,000 rbl., teknīki 2—3500 rbl., ahřstīs 5000; beš tam katram no wīneem īsmahfās 5000 rbl. un zēščū buhš par weltī. — Pīrmo 80—90 werstju gawo zīta gabalu zerot pabeigt 2 līhds 3 gadu laīkā. Otrā buhwetaju partija īsbraufschot martā, zītas aprīlī un majā.

Wīdus-Afījā, tā „D. žtg.“ sīno, kara ministrija nodomajuse buhwet jaunū dšelszēku — Urakstas-Taschēntas līnīju. Daščī preeščdarbī jau sahtī. Schīm dšelszētam ari tīrdšneezībās sīnā leela nošhne.

No Rīgas.

Rīgas Latweēschu teatri fwehtdeem, 9. februārī īsrahđīja Fr. Schīllera lugu „Orleanas jaunawā“. Trešč- deen, 12. februārī īsrahđīs reīf tahtschu atfal tahtū latwīstū lugu un protī „Maņas naubu“ no Seībolstū Zehlabā. Tas noteel pehz tam, kur šēi luga jau wairaklahrt uf zītām skatūwem īsrahđīta. Bedjot tā īt tā atmaldas ari uf Rīgas Latw. teatri.

Rīgas pīlfehtas teatri īsrahđīs: treščdeem, 12. februārī: Sudermana „Heimath“; zeturtdeem, 13. fe- bruārī: „Nibelungen“; peektdeem, 14. februārī: „Die Mei- sterfīnger“; seštdeem, 15. februārī: Sudermana „Die Ehre“; fwehtdeem, 16. februārī, pehz pusdeenas pulstīen 2: Wetes „Gōg von Berlichingen“ un watarā pulstīen 7: „Die Afrītanerīn“. Beš tam sīgatarawoščānā atrodas un tīlīs īsrahđītas sefōschās lugas: 18. februārī: „Dāmon“; 19. fe- bruārī: „Papa Nītsche“; 20. februārī: „Wassenschmied“, „Meīssener Porzellan“; 22. februārī: „Macbeth“; 24. fe- bruārī: „Djamīleh, Rose von Pontevēdra“ un 27. februārī: „Wīlhelm Tell“.

Masfawas preeščpīlfehtas 1. eezīkna polīzījās waldeš kanleja, tā „R. P. P. A.“ īsīnīstīs, tagad atrodas Sadowānītwā eelā Nr. 22.

Rīgas apgabala teefas profurors Dobrowoľskīs, tā „R. W.“ sīno, dabuschot zītu weetu.

Wīdšemes ew.-lūt. Konsistorijā par laīzīgeem peefehđētajēem uf nahfōschēem trīm gadeem, tā „Wald. Wehstn.“ sīno, eewehletī: koleģīju ašefors Frīdrīchs fon Bergs un Aštars fon Transehe.

Ehdeenu wahřīschānās kurfus grībot šche e- eřīstot lahdā W. kundse, kura beīguse schāhdus kurfus Pēterburgā. Mahjības makfa buhščot — 20 rbl. Daščām masturīgām seeweetēm pafneegschot mahjību par weltī. Tā ta kurfī buhščot wairaf praktīstī, tad eerīhřfōschot ari pus- deenas galduš, kur pafneegschot garščīgus ehdeenus par koti semu makfu.

Wēfāseem par bīhđīnājumu wāneēščām sefe- scho atgadījumu īf Rīgas: Rahđs tehrs wehlas atdot sawu meitenī schuht mahjītees. Rehšedams lahdā eelā schuwejas „schīltī“, tas eet ar eelščā, īfrunajās, salīhgst un atdod sawu behrnu mahjībā. Paeet daščās deenas. Te meītenēs tehrs dabun nejauschī sīnat, ta lahdā zīta meītene, kas dšihwo tāi pafchā namā, kūrā peemīht sīnamā „schneiderene“, meklē zītur schuht mahjītees. Kadeht gan? Nu, tabeht, ta tur no schuščānās darbēem maf to dabunot redset, bet to teefu wairaf fanahřot daščābī zeemīnī, jaunī zīlweī, kūrī panemot līhds pat schuabi un alu un tad tīl „amīejeotees“ pee schneiderenes un wīnas mahjīlem. . . Protams, ta tehrs nehma sawu behrnu tuščīn atpafak.

Sīrgsahđība. 3. febr. Kalnazeema eelā pret mahju Nr. 88 tīla nosagts sīrgs un lamanās, apmehram 100 rbl. wehrībā. Mīnetee preeščmehtī peedereja Andrītm Kauf- manam.

Nelaimēs atgadījumi. Rīcharđa Bohles tšču- gūna fabrikā, uf 1. Ganību dambja Nr. 17, 38 gadus wezāis semneeks Zehlabs Gerts, kurfch strahđaja maščīnu nodatā, 4. febr. aīj neņmanības eelkūwa ar tahtū walzū maščīnā, pee lam tahtā tīla fabersta. Gewainotam fneedšā ahřsta palīhgu un nofubtīju uf pīlfehtas slīmnīju. — Elīzabeteš eelā Nr. 10, no tščetrstahwu mahjas jūmta fneegu tīhrot, 40 gadus wezāis Wahjījās pawalstī- neeks Johāns Neumanīs 6. febr. nokrita no jūmta un tīl grūhtī eewainojās, ta slīmnīgā nowēstīs nomīra. — 7. febr., ap pulstīen 11 preeščpusdeenā, Terbatas eelā Nr. 6/8 tščetrstahwu mahjas behrīnu telpās bīja ee- līhđīs lahdš nepafīstlams wīhreetīs, grībedams īdarīt sah- đību. No behrīneem wīnšč bīja ušlahpīs uf jūmta un no tūreenes nokrita semē, pee kam grūhtī eewainojās. Wī- sehtās slīmnīgā īmellešot īsrahđījees, ta wīnam schollī bīja sadāustī un rotas pahlaustās.

Peepescha nawe. 6. febr. uf Aleksandra eelās pee ugunsdšehjeju stajjās lahdš nepafīstlams īneščatajš, kuram bīja slahť Nr. 5, pakrita gar semī un peepeschi no- mīra. Pehz ahřsta atsinuma wīnšč mirīs ar fīrdstreeku.

Pafschlepkawība. 8. febr., pehz pulstī. 4 rīhtā, Dobeles eelā pee mahjas Nr. 4 sehtās atrada palahřušchōš lahdū pee strahđneetu lahtas peederīgu wīhreetī, kurfch wehlahť īsrahđījās par 25 gadus wezo Līmbašču eedfīhwot-aju Karlī Zafobsonu.

Utrāstīs behrna līkšīs. 7. febr. pee masā Wehr- mana parla sehtās, uf Terbatas eelās pušč, atrada wīh- reēschu dšīnuma behrna līkšī, kuru nodewa seļjījās nodakāi. Wahte teel melleta.

Ugunsgrēhks, pee kura ari zīlweku dšihwības gabjuschās bojā. 7. febr., pehz pulstīen 10 preešč- pusdeenā, Wjāsmas eelā Nr. 4, semneekā Zāhna Rudfīschā beš ušraudfības dšihwołstī pamēstee behrnī Līhse un Anna, 6 un 3 gadus wezās, bīja aīšbedfīnājuschās drebhīu skapī. Mahjas eedfīhwotajū ugūnī gan apslahpeja, bet behrnās atrada duhmōs noslahpuschūs. Saudejūms apmehram 200 rbl. leels. (R. P. P. A.)

Drukas Klubdas.
„Maņas Beesa“ pehdejā numurā, rakstā par studentu stipendijam jalasa „Русск. Вѣд.“ weetā „Рижск. Вѣст.“, „Мир. Отгол.“ weetā „Мір. Отгол.“, wahrbu: par weentulī mušču weetā jalasa: par ween- tulī, mušču u. t. t.

Grahmatu golds.
Redakcijai peefuhřtītās schāhdās jaunās grahmātās:
1) Wīterīs un Kwauřte. Dramatīstīs tehlojūms weenā zehleenā (īf jaunlaītu sadfīhwes). M. Sīlīna. Rīgā. Pafcha apgahđībā.
2) Tīlāi meščonīs. Rīgā, 1896. Puhzīšču Weberta (Eulenbergā) apgahđībā.
3) Sarkanā mahja. Rīgā 1896. Puhzīšču Weberta (Eulenbergā) apgahđībā.
4) Pahseps Lahtschēpa. Rīgā, 1896. Puhzīšču Weberta (Eulenbergā) apgahđībā.
5) Selta semē. Rīgā, 1896. Puhzīšču Weberta (Eulenbergā) apgahđībā.
6) Государственные сберегательныя кассы (Wafstīs krahtjates). Печатано по распоряжению Государствен- наго Банка. Паровая скоропечатня И. А. Богель- манъ, СПб., Невскій, 148.

Teefleetu nodata.

Teefleetu jautajumi un atbīldeš.
Wīfus, kas teefu leetās padomus peepřafa, kuhřsam katreīf peefīhmet, waj jautajūms atteezās uf Wīdšēmī, waj kurfēmī, uf semju waj uf pīlfehtū buhščānam. Par weenu un to pafchu jurīdīstō sakaru daubřlahrt Wīdšēmī zītādī lītūmī spehřā nekā kurfēmī, uf laukeem zītādī nekā pīl- sehtā. Ja nu mehš pee katrās atbīldeš eewehrotu wīfus schōš lītūmūs, tad atbīldeš īnahřtu pahraf pafschās, ja īf- skaidrotu jautajumu tīl pehz weenu lītūmu nofajjūmeem, tad buhtū warbuht tahtū atbīldī pafneeguschī, lahdās jau- tatajam nemaf naw wajadřīgš.

Jautajūms: Manam tehwa brahtam īt mahja un wīnam behrnu naw. Waj manīm tā brahta dehlām īr mantofchānās teefības uf mīneto mahju, ja wīna brahslīs no tās atfalas?

Atbīlde: Uf Zubřu jautajumu grūhtī noteīktū at- bīldī dot, jo Zubřs ne-ešaf peemīnejuščī, waj Zubřu tehwa brahslīs atteīzees no tīlāi sīgagādāmā waj no jau- dabujāmā mantojuma. Pīrmā gadījūmā tas waretū buht notīzīs uf mantīneeka un mantās dēweja fawřstareja līhguma pamata, warbuht lahdāi treščāi personai par labu; otrā gadījūmā war mantīneeks atteītees glūschī weenyufģī. Turpmat wajadřetu sīnat, waj manto- schāna notīfs uf testamenta waj uf lītūma pa- mata. Tadeht waram tīl wīspabreju atbīldī dot. Kam brīhw pehz patīfchānās par sawu īhpaščūmu nolemt, tam ari brīhw no mantojuma atteītees (weet. līt. III. d. 2776. p.). Ja lahdš mantīneeks no dabujāmā manto- juma atfalas, tad wīna weetā stahjās zītš mantīneeks, kuram pehz testamenta waj pehz lītūma īr teefība, pīrmā mantīneeka weetā stahtees (turpat 2785. p.) Preešč at- fajjīschānās no mantofchānās naw noteīttas sewfīschās formās, īfneemot to gadījumu, ja atfajjīschānās sīhmejās uf nekūstamū īhpaščūmu. Schīnī gadījūmā to wajaga īsbarīt rakfīstī (turpat 3764. p.). Ja tas, kas no mantojuma atteīzees, nomīršt agrafī, nekā mantojuma atslahjejš, tad wīna atfajjīschānāi naw nelahđās nošīhmes preešč wīna pehznaħlameem (turpat 2772. p.). —sb.—

Jautajūms: Manā robeščā faeet ar otra fāmī- neka robešču, kurfch uf robešču audeš mešču. Mehščs stahđē manam tīhrumam. Waj eš waru ar teefu peepřest wīnu nozīršt?

Atbīlde: Weetejo lītūmu III. datā atrodām — zīf tahtū tas sīhmejās uf Zubřu jautajumu — par uf pašchām robeščam un robešču turwumā augofschēem fōkēm sefōschūs noteīkumūs. Ja kofs aug uf pafschu robešču, tad wīnšč īr wīfu to lāmīnu īhpaščūms, kuru robeščas te- řatel un īf kuru semes wīnšč īsaug. Katram no wīneem peeder no pafcha kola un no wīna sareem tīfdaudf, zīf fneedšās wīna datā. Bet ja kofs nozīrštīs un nu scho dafu leelums wāirs naw īfsmāns, tad wīnšč peeder wīseem mīnetēem lāmīneem līhđīgās dakās (779. p.). Bet ja kofs stahw tīlāi pafchās robeščas turwumā, tad wīnšč peeder tam no lāmīneem, kura datā zelms īsaug īf semes, kaut ari fātnes fneegtoš otra lāmīna īhpaščūmā. Pehđejam naw teefības, schās fātnes pufchu zīršt, bet ja tās wīna īhpaščūmam stahđī dara, tad wīnšč war no kola īhpaščneeka pafehřet stahđes atlīhđīnāščānu (780. p.). Ja kola fari fneedšās lāmīna datā, uf kuru ehkās u a w (ja ehka īr, tad īr ari zītādī nofajjūmī), tad lāmī- nam īr teefība prařtī, lai farus no apafschās 15 pehđu augštūmā apžehřt. Bet ja kola īhpaščneeks to nedara, tad lāmīnam brīhw pafcham farus apžīršt un paturet par sawu īhpaščūmu (1009. p.).

Tā tad Jūms buhtū teefība pafehřet 1) lai lāmīnšč apžehřt kolu farus 15 pehđu augštūmā, ja kolu fari fneedšās Zubřu datā; 2) stahđes atlīhđīnāščānu, ja stahđe notīktū zaur kolu fātnem, bet Zubřs newarat lāmīnu peepřestī, lai wīnšč pafchūs kofus nozīrštī jeb atlīhđīnatu zaur „īšeh- deščānu“ (t. i. apehřošānu) noīttušcho stahđī. —sb.—

Rūgneezība.
Sīnas par Latweēschu fūgeem. Lēmbīt, kapt. Bīrks, 18. now. no Cardīfās īsbraufdams, 2. janw. no- nahzīs Lagūayrā, Venesuelā. Roja, kapt. Maibaums, pee- nehms lahdīnu no Westmīndes uf Trīnīdadī, Wafar-Īn- dījā. John Ann, kapt. Erhards, 27. janw. atslahjīs Līver- poolī, uf Gībraltaru eedams. Fřītz Gustaw, kapt. Sāu- fūsch, no 12. dež. zēfā no Pointe-ā-Pītres uf Apalachīkolu, Flōrīdā. Johannes, kapt. Sīrnīs, 22. janw. atslahjīs Sewīllū, uf Faro dodamees, kur eemēs Zāhna maīfes lahdīnu uf Fālmouthū-Dūeenstōwenu, lēhmūmā. Latawa, kapt. W. Dsolīnšč, 7. dež. no Newportas īsbraufdams, 23. janw. fāfneedfīs Maranhamū, Brāslījā. Aurora, kapt. Fr. Matūsals, 28. now. Dīepjī atslahđams, 24. jamo. fāfneedfīs Darien, Georģijā. Gōlgatha, kapt. Īur. Dso- līnšč, 23. janw. īsbrauzīs ar balastū no Southamptonas

Sludinājumi.

Sobu ahrsts

Hugo Gotliebs

peņem īdeenas no pulkšt. 9-1 un 3-6 Rasku eelā Nr. 35, Kauf eelas stūri.

Maizinajums.

Burtneeku pils pagasta valde uzaižina wifus sčā pagasta ložeklus, tureem sčimī 1897. g. sara klanšiba laispišiba, t. i. kas dšimufši no 1. oktobra 1875. g. līhš 1. oktobrim 1876. g., eeraftes laut tura pirdneenā waj zeturdneenā, bet ne wehlat ka līhš 15. martam sč. g., pagasta walde ušdot sīnas preefš eeraftišanas eeraftišanas līfē, pēe kam ir janem līhš wejuma un 3. apkezišas. Burtneekšs, 1. februārī 1897. g. Pagasta wejafais: B. Kruhmin. Nr. 385. Stribw.: B. Silinš.

Sehgelu kugi,

las salihst sehgelu wešhanu no Sa- taslejas Pawila ofšas uš Keepaju, atrod našlamā kugofšanas laifa no šabluma līhš beigam pašahwijsa fratti. Luv. sīnas pēe Saataslejas muiščas walbes, p. 2. Sakkenrayzens, Kypa. ryg.

Diwi zimdi

(lauzineeku) atšahsti un sanemami „W. 23.“ ešpēdijā.

Gemneeku mahju

apm. 120 pudw. leelu, ar aramu semi, plawam un mešhu, Witešft. gud., Lufes aprinšī, Demopolas pagastā, wehlaš no Surgeem isdot uš renti waj uš pus- graudu. Beeprafams turpat Langulds, pēe Wātrfchawa Iga.

Beberbeku muiščas

peens

ir no Surgeem isfentelams. Luvafas sīnas Wehweru eelā Nr. 21, 2 trepes.

Sehklas aušas

pābreob W. Neumans, eelā Newas eelā Nr. 9.

E. Larsen'a

seltau, šudraba leetu weikals tagad atrodas: Leelajā Jaun-eelā Nr. 13.

Janna brošchura

literaturas draugeem un teem, tureem rušy deriņu grahmatu un biblotekas jautajums.

Grahmatas un lafitaji.

No R. T. Mafšā 8 lap., pa paštu 10 lap. maršas. P. Behrsinšdj, Rigā un Lūmā.

J. Behrsinšdj

Želgawas Ahrtrigā, Atmenu eelā Nr. 18, pēdahwā Amerikas wirosoles — 19—21 1/2 r. pudā, šindsoles — 16—17 1/2 rbt. pudā, damu soles — 17—19 1/2 rbt. pudā, pašlatu ahdas — 15 1/2—17 rbt. pudā. Regebrētās ahdas ari pēht. 52

Rigā, Rigā, Kungu Saffer- eelā berga No 22, namā.

Par fabrikas zenam audekli, linnu un pakulu dšijas kā ari bal., nebal. un melni šuhjumees deegi Rigas fabrikas noliktawā, K. Lorch & beedr.

Rigas Amatneeku Krahju un Wisdewu kafe,

Suworowa eelā Nr. 14, pēe Wehrmana dahrfa, pašhstamā Kaula namā.

Kafe peņem noguldījumus no ištota žilwela — šahlot no 50 lap. un mafšā 5 1/2% par gadu. Par ašdewumeem nem 7—8% pret wehtršpapiereem 6%. Kafe atwehrtā katru darba deenu no pulkšt. 10—2 deenā. Wifī noguldījumi un cemaftajumi sčai kafe atswabinati no nodofleem.

Rigas Hipoteku beedribas norehšins

beidšamajā janwari 1897. g.

Table with columns: Debitori, Kreditori, Rbl. Sp., and various financial entries.

Rigas Kokwilnas Manufakturas Sabedriba

Strasdu muišchā, pēe Rigas: Noliktawa: Eehštrigā, Wēldu (Zuhku) eelā Nr. 10. Mašinas (Chadwick) sčusamee deegi, dakti un krahšaini ekle- sčanas deegi, ausšamee deegi, wate, puswilna un lampu daktis.

J. Jaksch un beedris,

Rigā, blokus rohtušin, dibinatš 1841. g. Bikela remonlar-pulkstenuš, pēdahwā wistekelā ištwehlē tika pateest labu un kretnu preji un pēh ešpēšchanas par jo lehtām toti labi taitstus uš apgalwošhanu.

leelumā un mafamā seenas-, galda- un kešchas-pulkstenuš, tā ari talmi, šudraba un selta pulkstenu- lehdēs un ašlehaas, šasnizās krons-lukturus, petroleju-, rofas-, pēkaramas-, galda- un seenas-lampas, staku- un wehtras-laternes, žilnderuš un dakti, ahršem sčanša, porzelana un glahšhu-prejes wifās šortēs, lafe- retas tehšbretes, galbanaschus un dak- sčinas (Gabeln), alfenidā un britanujšas metalu-prejes.

Wifadi pulkšteni teel lehtī un kretni šataišti uš galwošhanu. Leelā ištwehlē polifoni, arištoni, monopani un žiti mušilas riški un notis.

Ikkatra dama eegahdajotēs adamo mašhinnu is Drešdenes adamo mašhinnu fabrikas (Lō- tau'ā-Drešdenē) preefš sčlu, žimbu, žatu un žitu abitu preefšu isgatarwošchanas pēe mafšem naudas ištewumeem war šew šagahbat eenešigu pēkšas awotu. Pamatiga mahžibas pašneegšchana pēh labalās metodes. Katalogs ištala un ištahja žaur E. Sagowsky — Rigā, Wehweru eelā 21. Reenehtigi mafšajumu notiekumi. 15

Max Klaczko no waldibas atjantee grahmatweschanas priwatkursi

sakarā ar saweem papildinaschanās arodeem. Tuwakas sīpas Wajpu eelā Nr. 27, nedejas deenās no pulksten 2—3.

A. Sahbaks, Srikwerē,

pēdahwā ištās un par kretnakeem ašhšidās Strasdu muiščas Kokwilnas ausšamas dšijas un Želgawas linnu dšijas.

Deš tam wehš pašča fabrikata strikus, sčnures, mašhinnu un seglu joštās.

Smalki šamaltu

mehšlošchanas gipši

pašhstama labuma pāhdob gipša fabrika

Zelm & Boehm

Rigā, Teatra bulwari Nr. 11.

J. G. Muschke,

Terbatas eelā Nr. 18, Rigā, S. Martinšohna namā.

Porzelana, fajansa un kristala preefšhu noliktawa.

Lampas ar pēederumeem.

Melkiorn un bronša leetas.

Galda- un defert-naschi, šarotes, paplahtes (tehšbretes) un daudš žitas prejes.

Baur sčh pagodinos interefenteem darit šinamu, ka eš preefš Widsemes un Kurfemes ešnu eerištojis

Alpha Laval

peena zentrifugu zentral-noliktawu

pēe Deiricha Britiše Iga, Rigā, Teatra bulwari Nr. 15. Ludwigs Nobels, S. W. Peterburgā, Aktiebolaget Separator generalpilnwarnecks preefš Kreewijas.

Jauns! Jauns! Jauns

J. J. Antipowa noliktawa,

Tirgošchanas šihne.

pēe „Baloscha“

Rigā, Rasku eelā Nr. 36, pa labo rofu no rahtušča.

Jauns! Jauns!

Galwensis kokwilnas, deedšhu, linnu un wilnas dšiju krahjums.

Ar sčh pagodinos pašinot saweem žeenijameem draugeem, pašh- šameem un pizejeem, ka, nolapšjē 17 gaduš sem firmas „Pēe Gulšja“, ar sčh gada 2. janwari ešnu atwehriš uš sawa rehlina un sem sawas firmas „Pēe Baloscha“ Rasku eelā Nr. 36, pa labo rofu no rahtušča, wifadu linnu, kokwilnas, wilnas un šhda ausšamo, sčusamo, ištahwumu un tamborejamo dšiju un deegu un wates pāhdotawu wairumā un mafamā, bet it ištahst eeteju šawu sewisčto linnu dšiju un kokwilnas deegu noliktawu preefš wifadecem tihšleem un wadeem, tā lašhu, wimbu, rengu, breslinu, murdeem u. t. l., un ka pēe manis ir weenigā Amerikanisfo šweinezišas tihšlu un wadu pāhdotawa.

Amerikanisfo tihšlu labumi: tihšli pagatawoti no pateest 6-lahriejeem deegem, ažiš nemetas, pareišas labretas uš pēdās, pareiš asu mebrs un ažu štais; tihšli auzti wilelabatās mašhinas no wis- aughstā labuma Amerikanu kokwilnas deegem.

Wifadu šortu un leelumu tihšlu apšlešjumi teel pēenemti šatā laifā. Leelā ištwehlē dabujamas kokwilnas, linnu un wilnas dšijas preefš ausšanas, — wifadēs numurdēs, wifadās krahšās par wilelehtatām ženam. Žeenitās pizejus luhšhu par ženu lehtumu un preefšu labumu pābreleģinatees un ušmellet manu maģasinu

Rigā, Rasku eelā Nr. 36, pa labo rofu no rahtušča, pēe „Baloscha“.

Berebamš uš žeenijamo pizeju šaipu manas firmas apmelleschānu, ženu ištapt ar labu manu un lehtām ženam.

J. J. Antipow.

Luhdšū eewehrot manu adreš.

Wate no 20 kap. par mahju.

Galwensis linnu dšijas.

Weikala atwehrschanā.

Augsti godatai publikai padewigi sinojam, la schodeen,

Rigā, Nr. 23, seelajā Smilšhu eelā Nr. 23,

Meletha namā, sem firmas: „**Brahli Moeller**“

esam atwehrschi

schujmaschinu un welosipedu tirgotawu,

šaveenotu ar

welosipedu peederumu spezial-weikalu.

Šauno weikalu uš wislabalo eeteitdami publikas labwehlibai, šimejantees augstzeenibā

Brahli Moeller.

Rigā, februara 1. d. 1897. g.

No jaunā darām ušmanīgus uš mušhu isgatawotām un par loti noderigām israhdijschantees

Zementa afam;

gabalu garums 2 1/2, pehdas, zaurmechis 3 pehdas, feenu beefums 3 1/2, zollas, zena 2 ubli par pehdū. Šcho atu ismafā, tā redfams, tilko augstaka par lotu atu eestaisi-

Karlis Nevermann & Co.,

Šaunajās wahrtēs.

Schimis deenās no drukas isnahja jauna grahmata:

Schnitu skola.

Sinistās schnitu šimešanas un sagrešanas mahstas mahziba ar wispahresem aishrahdijschanteem par schubšchannu.

Sajeresjase un isdewuse Šw. Peterburgas un Berlīnē sinistās schnitu šimešanas un sagrešanas mahstas institutūs diplomētā skolotaja un modiste

Emilija Horn.

Watsā 8 rbi.

Dabujama leelumā: pee sajeretajas un isdewejas Rigā, Kungu eelā Nr. 21, mafumā: wisās seelafās grahmata pahrdotawās...

Mineš grahmata buhs šchi aroda pirmā Latweeschu walodā. Šina ir fastabwita weegli faprotamās isšaidrojums ar 41 šimejumu un ar winas pašišču war 1-3 nebelu laišā pilnigi eemahžitees wisu, las šimejas uš schnitu šimešanas un sagrešanas mahstū, kapehž ta eetejama latram, lam naw eespehjamš nemi zauri praktištus kuruš, jarašitajas schnitu šimešanas un sagrešanas stola.

Šinu war ari paššellet pa-pastu, peesuhstot šamafšu jeb šanemot uš pehžmafšu (Postnahnahme).

Wisadas sortes

filkes, šahli, tabaku, seepes un wahgu šmeheji,

lā ari

superfosfatu, kainiti un Tomas šchlaku

par lehtām ženam.

Karlis Frantz,

Rigā, Terbatas eelā Nr. 3, pee „Welnā gaila.“

N. S. Popowa

tabakas šabrifa Mašfawā.

Noliktawa Rigā, Seelā Grehžmeeku eelā Nr. 27,

peebahwā papirofus

Bris

10 gab. 6 šap.

Papirofi „Bris“ isgatawoti is labalās Turku tabakas.

Papirofi „Bris“ eewehrojami zaur patišlamu garšhu un šmaršhu.

Papirofi „Bris“ isfelnas wispahriku žeen. publikas eewehrojšanu.

Papirofus „Bris“ N. S. Popowa šabrifās war dabut wisās labalās tirgotawās un Baltijas guberņu pilšebās.

Hydroščina pret amortisaziju

pirmo un otro, lā ari muischneeku agrar-premiju aishnehmumus.

Rigas komerz-bankas šaru kantoris, fenal

C. S. Salzmann.

Mag. G. Biršmana

apteeku - pretščhu tirgotawa

Rigā,

Rahstšha laukumā, m. Grehžmeeku eelā Nr. 3, pašcha namā.

Šanehma no jauna :

Amerikas seepju pulweri (labakais lihšjellis wosčas maš-gaščana). Weenigā noliktawa Rigā!

Peršotinu (lihšjellis pret galwas blauginam un matu istriščanu). Weenigā noliktawa pee mums.

Pehtera šahli (Parnassia). Pehž Dr. A. Dibrīka jaunakais lihšjellis pret trihtamo šaiti, ari ašrjemēs eezenita. Dabujama weenigi pee mums.

Peedahwajam ari wisās žitas apteeku prezes leelā iswehlē.

Pehlam wisatūs mušhu semes šahlu šahbus.

Drehbneeku skolas

otrais isdewums

atrodas jau drukā un isnahšs ap mara mehneš, apgabdatš ar bagatu šaturu šmaščanu par drehbneezibas amatu.

Šche titat isšumā aishrahdu uš leelo krahjumu šimejumu wis-wisadeem wisreeschu apgehrbeem, tūri peemehroti jaunakai modeli.

Pafšaidrojumi par pahraugšcham personam lihšf ar paraugeem.

Leels mušturu krahjums seeweeschu wiršapgehrbeem, p. p. mehstelem, šalam, rotondem un kehpijem.

Šimejumi uniformam un litwešjam.

Mahziba par drehbju eestrahdaschannu, ušlairoščanu un tās pahrelabofschanu u. t. t.

Lai žeen. drehbneekem atweeglinatu šchis nepeezeeschamās grahmataš drihšo eegahdaschanos, luhšju eesuhit man šawas adrešes jau laišu preešč drehbneeku stolas isnahššanas, tureem tad pehž isnahššanas tuhliš pirmajās deenās peesuhitščhu pa pastu tuwatajā pasta šanzijā, kur grahmata nonemot warēs par to šamafšat.

Wišem teem, tūri šawas adrešes eesuhitš preešč isnahššanas, naw par šuhitščanu nelas šamafšā. Bet teem, tūri pehž klajā nahššanas wehšlešes, lai pa pastu peesuhit, šamafšā ap 40 lap. pasta naučas.

Lai gan drehbneeku stolas otrais isdewums buhs daudš pahwafš par pirmo, tomehr žena pališs ta pate — 4 rubli.

Šchis isdewums isnahšs ari kreeru walodā.

Drehbneeku stolas isdewejs **R. Berris**, Šelgawā. Mana adreše: Г-у К. Берры въ Митаву.

Lampas,

šjansa un glahschu trunki teek par šabrikas ženam pahrdoti pee **A. Chatkewitscha**, Potapowa namā, Eekschrigā, Kalju eelā Nr. 31.

Ari wisadas lampas teek islabotas.

Anglu dšiju magafšwā

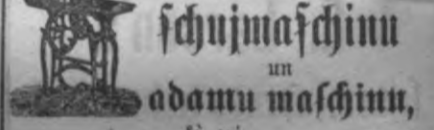

„Pee šelta lauwas“ dabujamas:

Anglu kokwitnas un wilnainas dšijas.

Pee eepirkuma no 2 rubleem atlihdšina 10 šap.

Šlawenako šabrifu un jaunako konstruščiju

schujmaschinu un adamu maschinu,

lā ari **welosipedu** seelafais krahjums.

Lehtatās ženas! Šewiššha galwoščana.

W. Ruth's,

Rigā, Kungu eelā Nr. 25, schujmaschinu magafšina un mełanifšā darbniza.

J. K. Sahgi. J. K.

Šeelu šuhitjumu ishtu Šohn Kenyona šihpern, dehtu un šudmalu šahju šanehma no jauna un pahrdot ar galwoščanu par pašiššami lehtām ženam.

Emils Lorenzsons, fenal **Julijo Linde,** Rigā, Kalju eelā Nr. 36.

Šwehtdeen, 23. febr. šh. g. Šumurdas pag. namā:

Teatris „Šešchi maš bundšeneeki“.

Pehž tam **balle.** Ženas parafšās. Šahšums plšf. 5 p. puš.

Vec - Auces Sadraudziga beedriba.

Svetdeenā, š. g. 23. febr.:

Atklasanas svetki.

I. **Svetku akts** pulkst. 3 pee puš.

II. **Teatris** pulkst. 6 1/2, pee puš.

Prologs no Zvargula Edwarda. Šeibolta Jekaba

Jaunais skolotajs.

III. **BALLE.** Tuvakais programās.